

АСТАНА – ЖАС ҚАЛА,

6 шілде - елордамыз Астананың құрылған күні болып аталатын мереке. Астана болып құрылғанша ол шағын ғана облыс орталығы болған қаладан астана статусын алған соң қысқа мерзімде өсіп-өркендеді. Халық саны да өсті. Ұлттық статистика бюросы жариялаған мәліметке сәйкес, 2024 жылдың 1 маусымдағы көрсеткіші бойынша бас шаһар Астанада тұрғындар саны 1,5 млн. адамға жетті. «Астана – ғажайып ғимараттары бар көздің жауын алатын көрікті қала. Мұнда әлемге әйгілі архитекторлар Кисе Курокава мен Норман Фостердің қолтаңбасы қалған. Қазір Астана ұлттық ерекшелігімен, батыстық үлгісімен және шығыстық нәзіктігімен көз тартатын ғажайып қала болумен қатар, ол ұлт келбетіне айналды. Жаңа астананың жоба авторы да, бас сәулетшілерінің қатарында да Нұрсұлтан Назарбаев екені елге белгілі», - дейді философия ғылымдарының докторы, халықаралық қауіпсіздік саласының профессоры Қазақбай ҚАСЫМОВ. Қалай десек те, 6 шілде – елорданың туған күні құтты болсын, ағайын! Осы орайда жас ақын, «Ана тілі» газетінің бас редакторы Ерлан Жүністің өлеңін қысқа да нұсқа жариялауды жөн көрдік.

АСТАНА – БАС ҚАЛА!

АСТАНА МЕТАМОРФОЗАСЫ (үзінді)

...Әр қаланың болады екен өз жаны! Һәм сүйегі, қаны, ары, ождан, Санасы мен сезімі де, мұңы да, ордалы ойдың орманы мен сөз бағы! Арманы мен үміті де, Сенімі, қасиеті мен киесі де – ең ұлы! Туады олар. Өседі олар. Өледі. Қала өмірі – халықтардың өмірі! Ал өлімі – өркениеттер өлімі! «Бар бол!» дедің... Біз бар болдық, өрледік, шер де кештік, Кер де кештік, Өлмедік. Малымыздың санын – да ламен өлшедік, Баламыздың басын санап көрмедік. Айбатымыз – сыртқа, ішке – қайраты, халық болдық, қазыққа ат байладық. Қобыз аршып, қоңыр домбыра Һәм жебе жондық, қылыш қайрадық. Сақта, Тәңір, Өлһамдулләх, көппіз біз! Домбырамыз, алдаспанбыз, оқпыз біз! Дәуірлерді тежемедік, Жоймадық, адамзатқа зиян қылған жоқпыз біз! Сүйдік бәрін! Бауыр достік, аталы сөзге қонақ, тұрақ бердік баталы. Анамыздың бауыры – кең жайлаудай, атамыздың қырық көш жер шапаны. Жер бетінен жойылуға шақ қалып, тұрғанда да, аманатты ақтадық. Қуғын көрдік – қанымызды бұзадық, атылдық біз – арымызды сақтадық. Бір қыранға қайран қылмас көп құзғын, шетін кетпей, шектен шықпай, шеп бұздық!

Біздің тарих ардан ғана тұрады, ұялатын ештеңеміз жоқ біздің! Сақта, Тәңір! Сақпыз, Ғұнбыз, Түркіміз, Тұранда өскен тұлпар тектес тұрқымыз! Ер Тоңғаның, Тоныкөктің, Тұмардың, Өз Тәукенің, Абылайдың жұртымыз! Қоныс қарап, Қанша қала тұрғыздық, көшін бастап, керуенін жүргіздік. Дұшпандарды талтаңдатып қашырдық, досымызды алшаңдатып кіргіздік! Қақ маңдайда Хақ Тәңірдің оты бар, таңдайымда – түркілердің даты бар! Тараз, Сайрам, Баласағұн, Алматы, Сүяб, Сауран, Сарайшық пен Отырар – Қала салған бабалардың шырағы, Түн ғасырын жарық етіп тұрады. Көк кесене, Түркістан мен Сығанақ, Бозоқ, Сүткент – тарихымның тұмары! Содан бері қанша дәуір алмасты, қанша кезең кезеңдерге жалғасты. Қанша қала құм көшкенде – жұтылып, қанша кітапханаларды шаң басты! Сақта, Тәңір, Сақпыз, Ғұнбыз Түркіміз, Дәшті Қыпшақ, Дін Исламның кіртіміз! Өл-Фараби, Яссауи, Һәм Махамбет, Бұқар, Абай, Жамбылдардың жұртымыз! Бер Тәңірі! Тәңір берген текті жұрттың даласын, Алтай менен Атыраудың арасын, Алатау мен Шыңғыстаудың арасын, Кең жайлаған күллі қазақ баласын, Қосатындай бір биік, ғасырлардың іште кеткен наласын, Ғасырлардың іштен біткен жарасын, Достардың да аласын, дұшпанның да табасын, Басатындай бір биік, дүниеге әр қазақтың кесімін, Дүниеге әр қазақтың шешімін, дүниеге әр қазақтың есімін, Дүниеге әр қазақтың есігін, ашатындай бір биік

Қала туды! Әр сағатқа бір шатырын жаптырып, әр минутқа бір-бір шеге қақтырып, Әрбір сәті дайын тұрған сап құрып, туды дағы өсе берді гүл қала, Әр сәт сайын Бәйтерегі ырғала, әр қазақты айналдырар тұлғаға, Тұлғалықтың дастаны еді бұл қала! Сақта, Тәңір! Өлһәмдулләх, көкпіз біз! Бәйтерекпіз, Самұрықпыз, доқпыз біз! Көзімізді жоғары ұстау үшін де, сөзімізді төмен айтқан жоқпыз біз! Паң Астана, Патша Астана, өр болған, мыңжылдықтың қолындағы мөр болған, Алты құрлық салтанаты өзінде, Алты алашқа төр болған, Ақын қала, аппақ қала, өз қала, кербездене, бой түзейді наздана, Алты құрлық аңсары бір өзінде, Алты алашқа тәж қала! Биік қала, бекзат қала, бақ қала, сен – Астана ғұнға, түркі, саққа да, Алты құрлық назары бір өзінде, Алты алашқа тақ қала! Бер, Тәңірі! Қала туды!.. Туады, туады әлі заманалар шуағы, тұрады әлі – Бір қаланың өзінде – отыз миллион ұлы қазақ тұрады!.. Тұрады әлі, Тұран – елдің бір аты, құзар шыңға қол созатын құлаты, Мен арманшыл бір бала едім, арманым – үш жүз миллион Ер Түркінің мұраты!..

Ерлан ЖҮНІС

ҚЫСҚА ДА НҰСҚА

ҮКІМЕТ НЕМІС ИНВЕТОРЛАРЫМЕН БІРЛЕСІП ЖЕТІСУ ӨНІРІНДЕ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЖҮК ЖӘНЕ ЖОЛАУШЫЛАР ӘУЕЖАЙЫН САЛАДЫ

Премьер-министр Олжас Бектенов Skyhansa компаниясының тең құрылтайшысы және директорлар кеңесінің мүшесі, доктор Кристин Грётцбахпен кездесу өткізді. Онда Жетісу облысындағы «Қорғас» шекара маңы ынтымақтастығы халықаралық орталығы маңында жүк және жолаушылар әуежайын салу жобасын жүзеге асыру мәселелері талқыланды.

«Қорғас-Шығыс қақпасы» АЭА-дағы халықаралық жүк және жолаушылар әуежайының жобасы ICAO халықаралық ұсынымдарына сәйкес авиациялық инфрақұрылым салудың үш кезеңді бағдарламасын көздейді. Бірінші кезең шеңберінде 2027 жылға дейін: өткізу мүмкіндігі сағатына 50 адамға дейін жолаушылар терминалын (2032 жылға қарай – сағатына 500 адамға дейін); JET A-1 авиаотыны жаңа түрінің заманауи отын қоймасының көлемі жылына 200 мың тоннаға дейін (2032 жылға қарай – 550 мың тоннаға дейін); автотұрағы және жылына 50 мың тонна теміржол тұйығы бар жүк терминалын (2032 жылға қарай – жылына 250 мың тоннаға дейін) салу жоспарлануда.

Екінші және үшінші кезеңдер шеңберінде 2032 жылға дейін туристік және ойын-сауық инфрақұрылымы да құрылады. Инвестициялардың жалпы көлемі шамамен 250 млрд теңгені құрайды.

ҚАРАТАЛ ӨЗЕНІНДЕ ТАСҚЫНҒА ҚАРСЫ ЖҰМЫСТАР БАСТАЛДЫ

2025 жылдың 1 шілдесінен бастап Талдықорған қаласында Қаратал өзенінің қауіпті учаскелерінде тасқынның алдын алу мақсатында ауқымды жұмыстар басталады.

Жоба аясында: Өзен арнасын механикалық тазалау, Арнаны түзеу және тереңдету, Қорғаныс дамбаларын тастармен нығайту, Габион торларын орнату көзделген.

Жоба: «ХОЛД» ЖШС – жобалаушы, «Жетиген – К» ЖШС – техникалық қадағалаушы, «Азия Канал Құрылыс» ПК – мердігер мекеме. Мемлекеттік сараптаманың оң қорытындысы бар (№18-0106/24, 04.05.2024 ж.).

Бұл жұмыстар «Ұйтас» бау-бақша серіктестігінен бастап «Қаратал» саяжайларына дейінгі аумақта жүргізіледі және Қараталдың су тасқыны қаупі жоғары аймақтарында тұрғындардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған.

ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫНДА ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚОЛДАУ ЖҮЙЕСІ ДАМЫП КЕЛЕДІ

2023 жылдан бері жұмыс істеп келе жатқан Жетісу облыстық Психологиялық қолдау орталығы білімберу процесіне қатысушылардың психологиялық әл-ауқатын нығайтуға бағытталған бірыңғай жүйені қалыптастыруда. Орталық ұйымдастырушылық, әдістемелік, консультациялық, мобильді көмек, біліктілікті арттыру және ведомствоаралық өзара іс-қимыл бағыттарында жұмыс істейді. Осы уақытқа дейін өмірлік қиын жағдайға тап болған балаларға 36 өтініш бойынша көмек көрсетілді.

ҚР Премьер-Министрінің орынбасарының тапсырмасымен Оқу-ағарту министрлігі жанынан жобалық кеңсе құрылып, суицидтің алдын алу шаралары жүргізілуде.

АЛАКӨЛ МЕН БАЛҚАШ ӨНІРЛЕРІНДЕ САНИТАРЛЫҚ БАҚЫЛАУ КҮШЕЙТІЛДІ

Жетісу облысында орналасқан демалыс базалары мен жағажайлар жазғы маусымда халық көп шоғырланатын орындардың бірі. Осыған байланысты олардың санитариялық-эпидемиологиялық жағдайы қатаң бақылауға алынды.

Санитариялық талаптарға сәйкес, демалыс орындары өз қызметін бастамас бұрын міндетті түрде санитариялық-эпидемиологиялық қорытынды алуы қажет. Сонымен қатар, нысандарда өндірістік бақылау жүргізіліп тұруы тиіс. Бұл талаптарды орындамаған жағдайда, «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодекс негізінде тиісті шаралар қолданылады.

Бүгінгі күні облыстық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау департаментінің мәліметінше, Алакөл көлінің бойында – 74, Балқаш көлінің бойында – 10 демалыс аймағы ресми бақылауға алынған.

Шомылу маусымы басталар алдында аталған су айдындарынан микробиологиялық, химиялық, паразитологиялық, вирусологиялық және тырысқаққа арналған 200-ден астам сынама алынып, зерттелді. Барлық нәтижелер гигиеналық нормативтерге сәйкес болып шықты.

(Ақпараттар ашық дереккөздерден алынды)

ЖЕТІСУЛЫҚ МАМАНДАР ӨЗБЕКСТАНДЫҚ ӘРІПТЕСТЕРІМЕН ТӘЖІРИБЕ АЛМАСТЫ

Жуырда «Мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған Қаратал күндізгі болу орталығы» КММ қызметкерлері Өзбекстан Республикасының Мүгедектерді оңалту және протездеу ұлттық орталығына тәжірибе алмасу сапарымен барды.

Сапардың мақсаты – мүгедектерді оңалту саласындағы озық тәжірибелермен танысу және екіжақты әріптестікті дамыту. Делегация орталықтағы оңалту және протездеу қызметтерімен, оның ішінде CME әдісімен (Куэвас Медек Жаттығулары) танысты.

Іс-шара аясында мамандар психологиялық, әлеуметтік, кәсіби оңалту бағыттарында көрсетілетін кешенді қызметтермен танысып, мамандармен тәжірибе бөлісті.

Сапар барысында орталық мамандары қонақтарға оңалту әдістерін іс жүзінде көрсетіп, нақты бағыттар бойынша кеңес берді.

Мұндай тәжірибе алмасу әлеуметтік қызметкерлердің кәсіби біліктілігін арттыратын, инклюзивті қоғам құру жолындағы маңызды қадам болып табылады.

Жетісу облысы мен Өзбекстан арасындағы бұл кәсіби байланыс болашақта мүмкіндігі шектеулі жандарға көрсетілетін қызмет сапасын арттыруда өзінің оң ықпалын тигізетін болады.

Жетісу облысының баспасөз қызметі

ЖЫЛУ ЖЕЛІЛЕРІН ЖӨНДЕУГЕ ҮКІМЕТ 210 МЛН ТЕҢГЕ БӨЛДІ

Үкімет резервінен Үштөбе қаласындағы жылу желілерін жаңғырту жұмыстарының аяқталуына 210 миллион теңге бөлінді. Бұл шешім Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың өңірлік инфрақұрылымды жаңғырту жөніндегі тапсырмасын іске асыру аясында қабылданды, деп хабарлайды ҚазАқпарат Үкіметтің баспасөз қызметіне сілтеме жасап.

30 мың тұрғыны бар Үштөбе қаласында орталықтандырылған жылу «Жылыту орталығы» ЖШС-нің қазандығынан қамтамасыз етіледі. Жалпы жылу желілерінің ұзындығы - 15,3 шақырым. Тиісті қаулыға Премьер-Министр Олжас Бектенов қол қойды.

– Жоба жүзеге асқан соң, Үштөбе қаласындағы 282 тұрғын үй мен 67 заңды тұлғадан тұратын 349 абонент сапалы әрі үздіксіз жылумен қамтылады. Апаттық жағдайлардың қаупі азайып, орталық жылу жүйесінің сенімділігі артады. Бұл – өңірлердің инфрақұрылымдық дамуына және тұрғындардың өмір сапасына оң әсер етеді, – делінген Үкімет таратқан хабарламада.

2024 жылы қаланың жылу жүйесін күшейту мақсатында 12 Гкал/сағ қуаттылығы бар блокты-модульдік газ қазандығы орнатылды. Оның тиімді жұмысын қамтамасыз ету үшін 1,7 шақырымдық магистральдық жылу трассасын жаңғырту қажет болды. Бұл желінің тозуы 50%-ға жеткен.

870 миллион теңге көлеміндегі жобаның 70%-ы республикалық, 30%-ы жергілікті бюджет есебінен қаржыландырылуда. Қазіргі таңда жұмыстың 76%-ы аяқталып, 1,3 шақырым құбыр тартылды. Қалған жұмыстар 2025 жылдың тамызына дейін толық аяқталады деп жоспарланған.

ЕСКЕЛДІ АУДАНЫ

АУЫЛ ӘКІМДЕРІНІҢ БІЛІКТІЛІГІ АРТЫП, КООПЕРАТИВТЕР ҚҰРЫЛУДА

Ескелді ауданында ауыл әкімдерінің біліктілігін арттыру және ауыл шаруашылығын дамыту бағытында нақты жұмыстар қолға алынууда. Бұл бастамалар Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес жүзеге асырылып жатқан «AMANAT» партиясы мен Үкіметтің бірлескен жобасы – «Әкімдер мектебі» аясында жүргізілуде.

Жоба ауыл әкімдерінің басқару қабілетін жетілдіруге, ауылдық аумақтарды тиімді дамытуға және жергілікті тұрғындардың өмір сапасын арттыруға бағытталған. Ескелді ауданының ауылдық округ әкімдері аталған мектеп аясында кәсіби оқудан өтіп, біліктіліктерін арттырып жатыр. Сонымен қатар, ауыл шаруашылығын кооперациялау арқылы дамыту жұмыстары басталып кетті. 2025–2029 жылдар аралығында Жетісу облысында 108 ауыл шаруашылығы кооперативін құру жоспарланған.

Бұл бағытта Ескелді ауданында алғашқы қадамдар жасалды. Қарабұлақ және Ақын Сара ауылдарында екі кооператив құрылып, өз жұмысын бастауға дайын. Жергілікті тұрғындар бұл бастаманы оң қабылдап, нақты жобаларды іске асыруға кіріскен. Мысалы, Қарабұлақ ауылындағы Әуезов көшесі №23 үйде тұратын азамат А. Саянов жеке шаруашылығын кеңейтіп, маусымаралық өнім өндіруге бағытталған қыстық-жаздық жылыжай құрылысын бастап кетті.

Жоба аясында жылыжайда көкөніс пен жеміс-жидек түрлері өсіріліп, өнімдер Ескелді ауданы, Талдықорған және Текелі қалаларындағы базарларға көтерме бағамен жеткізілетін болады. Сонымен қатар, кәсіпкер өнімін өзіне тиесілі жеке дүкен арқылы да сату жоспарын қарастырып отыр. Бұл – ауыл кәсіпкерлерін қолдаудың, ауыл шаруашылығы әлеуетін пайдаланудың және тұрғындардың табысын арттырудың нақты мысалы. Ескелді ауданында қолға алынған бұл бастамалар ауыл өмірінің жаңа серпінмен дамуына ықпал етпек.

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

ЖЕТІСУДА 60 ЖАСТАҒЫ ПЕДОФИЛ-РЕЦИДИВИСТ ӨМІР БОЙЫНА СОТТАЛДЫ

Жетісу облысында көмелетке толмаған балаға қатысты ауыр қылмыс жасаған 60 жастағы ер адамға өмір бойы бас бостандығынан айыру жазасы тағайындалды. Бұл туралы BAQ.KZ хабарлайды.

Қылмысқа қатысы бар азамат Панфилов ауданы, Алтыұй ауылының тұрғыны. Бұған дейін ол адам өлтіргені үшін сотталып, 9 жарым жыл түрмеде отырған. Бостандыққа шыққан соң ол тағы бір ауыр қылмыс жасап, көмелетке толмаған балаға сексуалдық сипаттағы зорлық-зомбылық көрсеткен. Қылмыстық іс жабық сот отырысында қаралды, себебі оқиғаға бала қатысқан. Алайда «7 арна» журналистеріне үкімді жариялау сәтінде қатысуға рұқсат берілді.

Сот үкімі туралы Жетісу облысының мамандандырылған қылмыстық істер жөніндегі сотының төрағасы Бахыт Ермаханов мәлімдеді:

– Сотталушы өз кінәсін жартылай мойындады. Көмелетке толмаған балаға қатысты азғындық әрекеттері үшін оған өмір бойы бас бостандығынан айыру жазасы тағайындалды. Бұл өткен жылы күшіне енген заң өзгерістеріне байланысты. Бұрын мұндай қылмыс үшін 20 жыл немесе өмір бойына бас бостандығынан айыру жазасы қарастырылған болса, қазіргі таңда тек бір ғана жаза – өмір бойғы түрме жазасы заңмен белгіленген.

Айта кетейік, бұл сот үкімі Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының шешімімен заңды күшіне енді.

ДЕНЬ ДОМБРЫ БУДЕМ ПРАЗДНОВАТЬ ВСЮ НЕДЕЛЮ

Домбра – не только музыкальный инструмент, но и сокровище казахского народа, которое сохранилось в течение многих веков. Праздник в честь национального инструмента – День домбры – отмечается с 2018 года в первое воскресенье июля.

В этом году в областном центре празднование Дня домбры началось уже с понедельника. На центральной площади около 5 тысяч домбристов виртуозно сыграли великолепный күй Бақтыбая «Бақтыбайдың әуені» и күй известного композитора современности Әбдімомуна Желдібаева «Ерке сылқым». Волшебные звуки домбры звучали завораживающе прекрасно. Таланты, играющие на домбре наша гордость – приехали на праздник со всех концов области. Это были и школьники, и учащиеся колледжей и вузов Жетысу, прекрасно владеющие игрой на домбре. Слушая их исполнение мы еще раз убедились в том, что домбра – это национальный бренд Казахстана. В настоящее время наша домбра сделала страну узнаваемой в мире. Потому что звуки домбры всего за несколько минут звучания способны передать любые чувства: и радость, и печаль, скорбь и воодушевление... Не случайно домбра у казахов висит всегда на почетном месте дома – терде.

Наш корр.

ПОКУПКУ КВАРТИР В НОВОСТРОЙКАХ ЗА НАЛИЧКУ - ЗАПРЕТЯТ!

В Казахстане запретят передавать наличные деньги застройщику при покупке квартиры в строящемся жилом комплексе. Такие изменения вносит Нацбанк – СООБЩАЕТ КЗ.КУРСИВ-МЕДИА.

Регулятор разработал проект постановления, согласно которому все платежи по договорам долевого участия в Казахстане должны будут осуществляться исключительно в безналичной форме. Гражданам разрешат вносить наличные средства только через банки – на расчетный счет уполномоченной строительной компании. В конце февраля вице-премьер, министр национальной экономики Серик Жумангарин заявил, что его ведомство намерено запретить

продажу квартир за наличный расчет на первичном рынке. По его словам, застройщики создают для каждого ЖК отдельное ТОО и продают квартиры через ИП. Все это делается внутри одной крупной группы – материнская компания выступает как «бренд», но формально не участвует в сделке.

ЗАПРЕТ НА НИКАБ

В Духовное управление мусульман Казахстана призвали мусульман принять запрет никаба.

ДУМК подчеркнули, что такие меры направлены не против религии, а во благо общественной безопасности. В официальном заявлении ДУМК отмечается, что запрет на ношение никаба (одежды, скрывающей лицо) соответствует исламским предписаниям. Приводят слова из Корана и хадисы Пророка Мухаммада. В них указано, что женщинам достаточно прикрывать тело. Лицо и кисти рук можно оставить открытыми. ДУМК призвало мусульман Казахстана отнестись к изменениям с пониманием и подчеркнуло важность единства и согласия.

Ранее президент Касым-Жомарт Токаев подписал закон, которым закрепил запрет на ношение в общественных местах предметов одежды, затрудняющих распознавание лица. Запрет распространяется на все случаи, кроме предусмотренных законом исключений.

ДЕПУТАТ ГОТОВИТ ЧЕТЫРЕ ЗАЯВЛЕНИЯ В ГЕНПРОКУРАТУРУ

Депутат мажилиса Бакытжан Базарбек анонсировал подачу сразу четырех заявлений в Генеральную прокуратуру. Он заявил, что будет добиваться возбуждения уголовных дел по ряду серьезных нарушений, сообщает Orda.kz.

Первое заявление касается итогов проверки Высшей аудиторской палаты в фармацевтическом секторе, в частности — деятельности компании «СК-Фармация» и крупных фармкомпаний. Второе — хищений в системе обязательного медицинского страхования (ОСМС). Третье связано с нецелевым использованием субсидий в сельском хозяйстве. Четвертое — по результатам отчета правительства, который парламент одобрил 27 июня. «Я, в отличие от других, доведу дело до конца. Пока не будут возбуждены уголовные дела, проведены расследования и последуют аресты — мы не остано-

вимся» - заявил Базарбек. Он добавил, что вплоть до пятой сессии будет тесно работать с надзорным органом и лично контролировать ход всех процессов.

КОРОТКО ОБО ВСЕМ

АНТИКОР ПРИСОЕДИНИЛИ К КНБ

В Акорде сообщили, что президент Казахстана Касым-Жомарт Токаев постановил реорганизовать Агентство Республики Казахстан по противодействию коррупции (Антикоррупционная служба), передает Ulysmedia.kz.

Также уточняется, что президент постановил передать Агентству Республики Казахстан по делам государственной службы функции и полномочия реорганизованного Агентства Республики Казахстан по противодействию коррупции (Антикоррупционной службы) по формированию и реализации антикоррупционной политики, координации в сфере противодействия коррупции, минимизации причин и условий, способствующих совершению коррупционных правонарушений, а также формированию антикоррупционной культуры.

В ЖЕТЫСУ ПРЕСЕКЛИ ВЫВОЗ ЗА ГРАНИЦУ БОЛЕЕ 700 ТОНН СТРАТЕГИЧЕСКОГО СЫРЬЯ

Несмотря на действующий мораторий на экспорт некоторых видов лома металла, предпринимаются попытки его контрабанды за границу. Теневые схемы вывоза стратегического сырья за рубеж выявили в области Жетысу, передает Azattyq Rýhy со ссылкой на Polisia.kz. УБОП департамента полиции совместно с прокуратурой пресекли незаконную деятельность компании, которая, не имея разрешительных документов, организовала незаконный прием и переработку цветного металла. Компания вносила в сопроводительные документы недостоверные сведения и неоднократно пыталась вывезти металлы за пределы страны. «Ликвидированы подпольный цех по переплавке металла и лаборатория для проведения предварительного анализа его содержания. Кроме того, на объекте задержаны незаконные трудовые мигранты, которые привлекаются к установленной законом ответственности», - рассказали в полиции.

КОГДА ПЛАТИТЬ НАЛОГИ?

Казахстанцы начали получать оповещения о необходимости уплатить налог на имущество. В Комитете государственных доходов рассказали, в какие сроки необходимо оплатить налог и как это сделать, сообщает Zakon.kz.

Так, 1 октября 2025 года истекает срок уплаты физическими лицами – собственниками недвижимого имущества и земельных участков налога на имущество за 2024 год. Налог исчисляется налоговыми органами на основании стоимости объектов налогообложения, определяемой Госкорпорацией «Правительство для граждан», и фактического срока владения имуществом на праве собственности.

Уведомления по предстоящим суммам налога начнут направлять в июле месяце текущего года. Кроме того, пользователям мобильных приложений банков второго уровня уже направляются PUSH-уведомления по предстоящим платежам по налогу на имущество.

Вместе с тем в КГД напомнили, что со 2 октября 2025 года казахстанцам, не оплатившим своевременно сумму налога, будут направлены уведомления о налоговой задолженности физических лиц. Уплатить налог можно через мобильные приложения e-Salyq Azamat и банков второго уровня, портал «Электронное правительство», наличными денежными средствами в отделениях банков второго уровня или платежных терминалах, а также с помощью банковских карт в банкоматах и платежных терминалах.

КАЖДЫЙ 20-Й БЕДНЫЙ

В первом квартале 2025 года 4,5% казахстанцев — около 924 тысяч человек — живут за чертой бедности, имея доходы ниже прожиточного минимума. По данным Бюро национальной статистики (БНС), за год число бедных сократилось лишь на 4 тысячи человек, что указывает на медленный прогресс в борьбе с бедностью. Где больше всего бедных казахстанцев

Самая высокая доля бедного населения наблюдается в аграрных регионах: Туркестанская область — 8,1% Абайская область — 7,3% Жетысу — 6,9% В то же время в Карагандинской области (2,6%) и Астане (2,1%) доля бедных минимальна, что объясняется развитой индустрией и урбанизацией.

Между тем, как отмечает Telegram-канал Tenggenomika, город и село демонстрируют разный уровень жизни. В городах ниже прожиточного минимума живут 3,4% населения, в сельской местности — 6,5%. Доходы горожан на потребление в среднем на 30% выше, чем у сельских жителей, из-за лучшего доступа к рабочим местам и инфраструктуре, хотя и стоимость жизни в городах выше.

ТАБИҒИ ӨНІМДЕРДІ ДАЙЫНДАЙТЫН СҮТ ЗАУЫТЫ

БІР СТАҚАН СҮТТІҢ АРТЫНДА КІМНІҢ ЕҢБЕГІ ЖАТЫР ДЕП ОЙЛАДЫҢЫЗ БА? ТАҒЫ ДАСТАРХАНДА ТҰРАТЫН АЙРАН МЕН ІРІМШІК, БАЛАНЫҢ СҮЙІП ІШЕТІН ЙОГУРТТЫ, ДАСТАРХАНҒА ҚОЯТЫН САРЫ МАЙ – ЖАЙ ҒАНА ДҮКЕН СӨРЕСІНДЕ ТҰРҒАН ӨНІМ ЕМЕС. ОНЫҢ ӘР ҚАСЫҚ ДӘМІНДЕ АУЫЛДЫҢ ТАБИҒИ ИІСІ, МАҢДАЙ ТЕРДІҢ КҮШІ, ТАБИҒАТТЫҢ ТАЗАЛЫҒЫ БАР. ОСЫНДАЙ АДАЛ ЕҢБЕК ПЕН САПАЛЫ ӨНІМНІҢ ТОҒЫСҚАН МЕКЕНІ – КӨКСУ СҮТ ЗАУЫТЫ.

Бұл зауыт алғаш рет 1967 жылы іргетасын қалап, талай жылдар қала, аудан, ауыл тұрғындарының өздерін сүттен жасалатын талай өнімдермен қамтамасыз етіп келді. Айран-сүтті айтпағанның өзінде, зауыт біраз уақыт бұрын – 90-шы жылдары өндірген ірімшік пен құртты ұлттық нақышта өрнектелген картон қорапшаларға салып, сауда орындарына жөнелтетін. Сол өнімдері бүкіл республикаға да таралып, басқа облыстарға ұялмай апаратын дастархан мәзіріне жататын сыйлықтар екенін естігенімде, Көксу сүт зауытының өнімдері үшін, шынымды айтсам, мақтануға болады екен.

Алайда, соңғы 20 жылда зауыт бірқатар себептермен жұмысын тоқтатып тұрған еді. 2014 жылы кәсіпорын жұмысын қайта жаңғыртып, 2017 жылдан бастап толық жұмысын жалғастырды. Содан бері жергілікті шаруалардың еңбегі мен табиғи өнімдер осы зауыт арқылы халыққа жетіп отыр.

ТАҢМЕН БАСТАЛАТЫН ТІРШІЛІК

Көксу сүт зауытында тіршілік таңмен бірге басталады. Сағат тілі таңғы 7-8-ге таяғанда, зауыт ауласы тіршілікке тола бастайды. Кербұлақ ауданынан – 30 тонна, Тау самалынан – 10 тонна, Қаратал,

ген орындарға таратылады. Өнімдердің ең басты ерекшелігі – ешбірінде химиялық қоспа жоқ. Табиғи дәм мен сапаны сақтау – зауыттың басты ұстанымы. Сондықтан да бұл өнімдерге деген сұраныс күннен-күнге артып келеді.

Сүт сапасы зертханада тексеріледі

енді бірі – сапа бақылаушысы. Әрқайсысы өз ісіне тиянақты, шебер мамандар. Зауытта ең маңызды талап – ұқыптылық, тазалық және тәртіп. Жұмысқа келген әрбір қызметкер арнайы санитарлық киім киіп, гигиеналық талаптарды қатаң сақтай отырып, өз міндетін нақты орындайды. Дәлірек айтсақ, сүт зауыты – жай ғана жұмыс орны емес. Бұл – еңбек мектебі, тәрбие орны, тұрақты табыс көзі. Зауыт – Көксу ауданы тұрғындарының бір бөлігін тұрақты жұмыспен қамтып, өңір экономикасына өзіндік үлесін қосып отырған кәсіпорын.

«Мен осы Көксу сүт зауытында 2007 жылдан бері үздіксіз қызмет етіп келемін. Бұл – менің өмірімдегі ең жауапты әрі тұрақты жұмысым. Осы уақыт ішінде зауытқа келіп түскен барлық

жұмыс орны емес. Бұл – адал еңбекке құрметпен қарауды, үздіксіз дамуға ұмтылуды үйреткен орта. Көксу зауыты – мен үшін тұрақтылықтың, сенімділіктің және еңбекқорлықтың нақты символы», – дейді зауыт қызметкері Салтанат Асылбекова.

ДӘМНІҢ ЖОЛЫ – АУЫЛДАН ҚАЛАҒА

Көксу сүт зауытының өнімі ұзақ сақталмайды. Себебі зауыт ұстанымы айқын: бүгін өңделген сүт – ертең халықтың дастарханында тұруы тиіс! Сондықтан дайын өнім 1 апта ішінде Талдықорған, Жаркент, Ұшарал, Сарқан, Қапал, Алматы сияқты қалалар мен ауылдарға таратылады. Сонымен қатар тұрақты жеткізу келісімі бар мекемелер де бар.

Тауар қаптамасы – қарапайым, бірақ ішіндегі өнімнің дәмі ерекше. Себебі оның артында жарқыраған жарнама емес, адал еңбек адамы тұр. Сондықтан бұл өнімнің жарнамасын халықтың өзі жасап отыр: бір рет дәмін татқан тұтынушы екіншісіне айтып, табиғи дәмге өзі-ақ жол сілтейді. Қысқаша айтқанда, өнім жарнамасыз-ақ өтімді.

Көксу сүт зауыты – болашаққа нық қадам басып келе жатқан өндіріс. Алдағы уақытта зауыт өндіріс көлемін ұлғайтып, жаңа технологияларды енгізуді, сондай-ақ өнім түрлерін көбейтуді жоспарлап отыр. Мысалы, алдағы жобалардың бірі – балмұздақ өндірісін жолға қою. Бұл жоспардың жүзеге асуы – тек бір кәсіпорын үшін ғана емес, бүкіл өңір үшін үлкен жетістік болмақ. Сондай-ақ бұл – халықтың игілігіне қосылған үлес, кәсіпкерліктің ауқымын кеңейтуге бағытталған игі іс.

Аудан экономикасы көрсеткішіне де үлес қосып отырған сүт зауыты – тек өнім өндіруші емес, ауылдың арқа сүйер тірегі, талай жанға табыс көзі, жастарға тәжірибе мектебі. Бұл зауытта қайнаған еңбек бар, ұстаным – тазалық пен сапа. Уақыт алға жылжыған сайын өндіріс те

Өнім арнайы қаптамаға құйылуда

Сүт қайнату жұмысы

Ескелді, Абай, Текелі өңірлерінен де бірнеше тонна жаңа сауылған сүт арнайы көліктермен осында жеткізіледі. Күніне зауытқа шамамен 60 тоннадай сүт жеткізіледі. Ал айына бұл көрсеткіш 1800 тоннаға жетеді. Бұл – мал шаруашылығы мен өнеркәсіптің үйлесімді жұмысы. Бір тиімдісі, ауылдағы сүт тапсырушылардың еңбегі алысқа тасымалданбайды. Жап-жақын, тасымалға тиімді болған соң да, ауылдағылардың тапсырған сүті зауытқа ашымай жетеді.

Сүт зауытқа жеткен соң бірден қабылдау цехына түседі. Бірақ, келген сүт алдымен тез арада лабораториялық сараптамадан өткізіледі. Арнайы зертханада оның тығыздығы, майлылығы, табиғилығы, бактериялық құрамы түгел тексеріледі. Бір ғана параметр талапқа сай болмаса – өнім қабылданбайды. Себебі бұл жерде бір-ақ қағида бар: Сапа – бірінші орында!

Зауыт ішіне енсеңіз, әрбір цех – бір әлем. Бір бөлмеде балғын сүттен алтын түстес сары май дайындалып жатса, екінші бөлмеде құрт пен сүзбе қайнап, табиғи дәмге айналып келеді. Айран мен йогурттың әрқайсысы өз технологиясымен өңделсе, ірімшік пен сыр бірнеше сағат бойы арнайы қалыптарда пісіп жетіледі. Әрқайсысы өз орнында, бір ырақпен жұмыс істеп жатыр. Шығып жатқан сүт өнімдерінің тізімі де бай:

**2,5% және 3,2% майлылықтағы сүт;
Айран;
Ірімшік, сыр;
Қаймақ, екі түрлі йогурт;
Құрт, құрғақ сүт;
72,5% табиғи сары май.**

Осы өндірілген сегіз түрлі сүт өнімдері келісілген дүкендерге, басқа да тапсырыстар бер-

Қаймақ құю процесі

Дайын өнімдерді буып-түю сәті

ЖҰМЫСШЫЛАР – ЗАУЫТТЫҢ ЖҮРЕГІ

Көксу сүт зауытында 60-қа жуық адам еңбек етеді. Олар – осы бір іргелі кәсіпорынның тірегі мен жүрегі, олар алыстан емес, осы аймақтың сүт зауытына қажетті мамандықты игерген тұрғындары. Бірі – сүт тасымалдаушы, бірі – зертхана маманы,

тапсырысты уақытында қабылдап, өнімнің сапалы шығуын мұқият қадағалап келемін. Әрбір күндік жұмысым – халыққа сапалы сүт өнімдерін жеткізу жолындағы адал еңбегімнің бір бөлшегі. Өз ісіме үлкен жауапкершілікпен қараймын, себебі зауыт өнімін тұтынатын халықтың сенімін ақтау – біздің басты міндетіміз.

Көксу сүт зауыты – мен үшін жай ғана

өзгеріп, дамып келеді. Жаңашылдыққа ұмтылған ұжымның әрбір жоспары – елге деген адал еңбектің көрінісі. Өйткені мұндағы әрбір өнім – жай тауар емес, сұранысқа ие табиғи таза өнім, қазақтың дастарханының берекесі, адал еңбектің жемісі.

Зарина БЫЖЫБЕК

ӨЗ ЕРКІМІМЕН ӨРКЕНДІГІМЕН САЛА

Табиғат бар, турист жоқ. Бағыт бар, бағдар жоқ. Балалар жазда қайда барады? Жетісуда демалыс лагерлері неге аз? Облыс туризмін дамытуда нақты жоспар бар ма? Осы сауалдарға жауап іздеп, облыстық туризм бөліміне бардық. Сондай-ақ, бұл мәселеде Түркістан сияқты өңірлер не істеп жатқанын салыстырып көрдік.

ТУРИЗМ БАР – БАСҚАРМА ЖОҚ

«Облыста туризм саласына жауапты дербес басқарма жоқ. Бұл бағыттағы жұмыстар қазіргі таңда Кәсіпкерлік және индустриялық-инновациялық даму басқармасының қарамағындағы туризм бөліміне жүктелген. Барлығы – үш маман. Сол үш азамат туризм субъектілерін тіркеу, инфрақұрылымдық жобаларды әзірлеу, лицензиялау, ақпараттық материалдар тарату секілді көпқырлы міндеттерді атқарып келеді. Бөліміміз шағын, алайда туризм – ауқымды әрі салалы бағыт. Сондықтан біз жүйелі серіктестікті дамытуға тырысамыз», – дейді бөлім басшысының міндетін атқарушы Мадина Атабаева.

Туризм сынды кең әрі көп бағытты саланың мұндай тар құрамда жұмыс істеуі – мәселенің беткі жағы ғана. Сала мамандарының айтуынша, облыста туризмнің әлеуеті бар. Дегенмен, нақты жобалар мен бастамаларды жүзеге асыру кезінде кадр тапшылығы мен құрылымдық шектеулер қол байлап отыр. Туризмнің бір тармағы – балаларға арналған экологиялық турлар мен жазғы туристік лагерьлер мәселесі өңірде толық жолға қойылмаған. Алғашқы мақалада көтерілген – балаларға арналған экотурлар мен туристік лагерьлер мәселесіне қатысты басқарманың жауабы қысқа:

«Балалар туризмімен біз айналыспаймыз. Бүзім – білім басқармасының құзырындағы мәселе», – делінген бөлімнің ресми жауабында.

Қазіргі таңда «Оқушылар сарайы» сынды мекемелер арқылы оқушыларға экскурсиялар мен үйірмелер ұсынылады. Дегенмен, жазғы кезеңде балаларға арналған туристік лагерьлер арасындағы үйлесімсіздікке тіреліп, нақты қадамдар жасалмай отыр. Саладағы бұл үйлесімсіздіктер мен құрылымдық қиындықтар туризмді өңірлік даму құралына айналдыруға кедергі келтіруде. Сарапшылардың пайымынша, туризмді дамытамыз десек, алдымен дербес басқарма құрып, жауапкершілікті нақтылап алу керек. Сонда ғана бұл сала жоспарлы, жүйелі түрде өркен жая алады.

ШОМЫЛУ МАУСЫМЫМЕН ШЕКТЕЛГЕН ТУРИЗМ

Көпшілікке Жетісу десе, ең алдымен жаздағы Алакөл, Балқаш еске түседі. Дегенмен, мамандар бұл өңірдің туризм әлеуеті тек шомылу маусымымен шектелмейтінін айтады. Облыста төрт мезгілге бейімделген туризмді дамыту бағытында нақты қадамдар жасалып жатыр.

Мәселен, Алтынемел ұлттық паркі аумағында заманауи визит орталығы ашылып, келушілерге ақпараттық қызмет пен экскурсиялық бағыттар ұсынылуда. Бұл туристерге «Әнші құм» мен Бесшатыр қорғандарына бару барысында жолсеріктің қолдау көрсетіп, тарихи-мәдени танымды арттыруға сеп.

Жоңғар Алатауы ұлттық паркінде де белсенді демалыс түрлері дами бастады. Әсіресе Сарқан мен Текелі бағыттары бойынша жаяу турлар ұйымдастырылып, гидтермен бірге таулы маршруттар бойымен табиғи ескерткіштерге баруға мүмкіндік бар. Бұл бағыттар экотуризмді таңдаған, табиғатпен үндестікте демалуды қалайтын туристер арасында танымал бола бастады.

Ал Бұрқан-Бұлақ сарқырамасына сапарлаушылар үшін 2026 жылға дейін сапалы автожол салу жоспарланған. Бұл туристік нысанға жетуді жеңілдетіп қана қоймай, өңірдің ішкі инфрақұрылымын да жақсартпақ.

Қысқы туризмді дамытуға да назар аударылып отыр. Қазір шаңғы және биатлон кешеніне арналған жобалық-сметалық құжаттар дайындалып жатыр. Егер бұл жоба жүзеге асса, Жетісу өңірі тек жазғы демалыс орны ғана емес, қысқы спорт пен белсенді демалыс орталығы ретінде де туристерді тартуға қауқарлы болмақ.

Осылайша, Жетісудың туризм саласы Алакөлмен ғана шектеліп қалмай, табиғи, тарихи және спорттық бағыттар бойынша кеңейіп, жаңа деңгейге көтерілу жолында.

ҚОЛЖЕТІМДІ ТУРИЗМ – ҚАШАН ҚОЛЖЕТІМДІ БОЛАДЫ?

«Неге бізде Тараз немесе Түркістан секілді қарапайым, қолжетімді маршруттар жоқ?» – бұл сұрақты жергілікті тұрғындар жиі қояды. Алайда, бұл сауалға берілер жауап әзірге мардымсыз. Облыстық кәсіпкерлік және индустриялық-инновациялық даму басқармасына қарасты туризм бөлімінің айтуынша, Талдықорған – транзиттік қала, яғни туристер мұнда тоқтамай, тек өтіп кетеді.

– «Туризм бағыты – сұранысқа байланысты дамиды. Біреуге 5 мың теңге қымбат, біреуге ол – тиын», – дейді бөлім басшысының міндетін атқарушы Мадина Атабаева. Бірақ мәселе бағада ғана емес. Өңірдегі көптеген бағыттарға апаратын жолдың жай-күйі, санитарлық жағдай, аялдамалар мен дема-

Алакөл көлі

ЖЕТІСУДА ЖОҚ – БАСҚА ӨНІРДЕ БАР

Қазақстанның әр өңірі өз ерекшелігімен, мәдениеті мен табиғатымен дараланады. Дегенмен, кейбір облыстарда туризмді дамытуда ерекше жетістіктер байқалады, олар Жетісу пайдаланбай отырған мүмкіндіктерді жүзеге асырып келеді. Мысалы, Түркістан мен Семей қалалары тарихи-мәдени және экологиялық бағыттағы туристік өнімдері арқылы туристердің қызығушылығын арттырып, өңірдің дамуына жаңа серпін беруде. Тіпті балаларды жазғы лагерьлермен қамтамасыз еткен.

Түркістан — 2024 жылы Түркі әлемінің туристік астанасы мәртебесін алған киелі қала ретінде туристік өнімдерді өткізуде айрықша жетістіктерге қол жеткізді. 2024 жылы қалаға 1,1 миллионнан астам турист пен зияратшы келген, оның ішінде шетелдік қонақтардың үлесі шамамен 23% құрады. Туристер үшін ең сұранысқа ие бағдар – Қожа Ахмет Яссауи кесенесі мен «Керуен-сарай» кешені арқылы тарихи-танымдық турлар, сондай-ақ этнотуризм аясында этноауылдар мен қолөнершілер қалашықтары ұйымдастырылды, онда ұлттық дәстүрлер мен қолөнер туындылары ұсынылды.

Экологиялық-сауықтыру туризм бағыты да дамып келеді: Сырдария–Түркістан мемлекеттік табиғи

паркінде 4 туристік маршрут арқылы табиғатпен танысу ұсынылды. Сонымен қатар қалада бір күндік турпакеттер іске қосылып, тuroпepaтopлар ұйымдастырған гид, көлік пен тамақпен қамтылған турлар 100–150 АҚШ долларына дейін бағаланды, ал жеңіл туристік пакет бағасы 20–40 доллар аралығында болған. Инфрақұрылымы белсенді түрде жақсарған: 2024 жылы қалада 68 орналастыру орны нақтырақ айтсақ 3 048 төсек орны жұмыс істесе, 46 қонақүйден 57-ге өскен, қолөнершілерге қалашық, суспорттық каналы бар рекреациялық орталықтар бой көтерген. Аталған жобалар мен туристік өнімдер Түркістанды рухани-мәдени және серуен бағыттар бойынша ішкі және халықаралық туристер үшін тартымды қалаға айналдырды. Ал, ескі қала Семейге келетін болсақ.

Семейде өткен жазғы маусымда туризм мен балалар сауықтыруға ерекше көңіл бөлінген. Қала бюджеті 15 млн теңгеге жуық қаржы бөліп, өңірде 6 қала сыртындағы және 49 мектеп жанындағы жазғы лагерьге демалыс ұйымдастырылды – соның ішінде 6 туристік-сауықтыру лагерьлері жұмыс істеді, олар жылдағыдай қала әкімінің орынбасары бақылауымен жүргізілген. Ең ірі лагерь «Радуга» 500-ден астам баланы қабылдап, 4 кезеңмен жаз бойы сауықтыру бағдарламасын ұсына, «Жас қанат» лагерьінде 137 бала бюджет есебінен, 187 бала ақылы

Жаркент мешіті

негізде демалды. Сонымен қатар, № 22 мектеп-жүргізген «Балдәурен» тобы температуралықтай круизбен Ертіс өзенінде жалғасып үлкен шаралар ұйымдастырылған. Ерекше туристік бағдарлама – Семей орманында «Святой ключ» орналасқан экологиялық-экскурсиялық «Тропа открытий» жобасы. Ол мектеп оқушылары, студенттер мен әуесқой туристер үшін әзірленіп, 10 км маршрут бойымен табиғатпен таныстырылған, маршрутқа гидтер мен буклеттер дайындалған. Сонымен қатар Абай облысы бойынша оның ішінде Семей қаласының маңында 8 мемлекеттік және 5 жеке саяжай лагерьлері орналастырылып, 2024 жылы «Радуга» мен «Жас Қанат» лагерьлерінде 2943 бала сауықты, оның ішінде әлеуметтік осал 1869 бала бюджет есебінен қамтылған.

Әлемдік деңгейдегі тарихи-мәдени туризм түйткілдері де назардан тыс қалмады. Семей қаласында ашық тұрған «Ямышевские ворота», ескі қала қақпасы және Екінші дүниежүзілік соғыс мемориалдары, сонымен бірге «Сильнее смерти» ұшқыштар аллеясы сияқты орындарға экскурсиялар ұйымдастырылған. Біз осының бәрін бекер мысалға келтіріп отырған жоқпыз. Жоғарыда айтылған басқа өңірлердің жетістіктері, ал біздікі әлсіз деңгейде.

ВИЗИТ-ОРТАЛЫҚТАР МЕН «ЖЕКЕМЕНШІК ВИКИНГТЕР»

Өңірде туризмді дамыту ісі негізінен жергілікті белсенділер мен жекеменшік ұйымдардың иығына артылғандай. Бұл туралы мен сұхбат барысында көз жеткіздім. Туризмді жүйелі түрде дамытып отырған бірлі-жарым құрылымдар – «Visit Zhetyusu» ақпараттық орталығы мен жекеменшік тuroпepaтopлар ғана.

Солардың бірі – «Викинг» ұйымы, ол Жоңғар Алатауына бағытталған жаяу турлар ұйымдастырып келеді. Ұйымның жұмысы жүйелі, гидтері бар, бағыты нақты. Бірақ олар бұл істі мемлекет тарапынан ешқандай қолдаусыз, өз беттерінше жүзеге асырып отыр.

Сол сияқты өңірлік бастамалар да назар аударуға лайық. «Кемел» сарқырамасына бағытталған маршрут, Алакөлдегі «Крылья» фестивалі, сондай-ақ «Жетісу Кэмпинг» сияқты жобалары – барлығы да жергілікті белсенділердің арқасында іске асып отыр. Бұл жобалар бюджет қаржысына тәуелді емес, бірақ қоғам тарапынан қызығушылық жоғары.

Алайда бұл жағдай бір қарағанда мақтанарлықтай көрінгенімен, екінші жағынан мемлекеттің бұл саладағы жүйелі рөлінің әлсіздігін көрсетеді. Туризмді дамыту – тек жеке бастамаларға сүйенетін сала болмауы тиіс. Кәсіби туризм тек жергілікті белсенділермен емес, инфрақұрылыммен, кадрмен, қолдаумен дамиды.

Сұхбат барысында белгілі

болған тағы бір жоспар – Текелі қаласында жаңа «Visit»-орталық ашу көзделіп отыр. Бұл бастама, сөзсіз, қажет әрі пайдалы. Бірақ туризм тек бір орталық ашумен шектелмейді. Егер ол орталық нақты ақпарат бермейтін, брошюра таратумен ғана айналысатын «формалды нүктеге» айналса, оның тиімділігі күмәнді болмақ.

Сұхбаттан түйгеніміз – өңірдегі туризмнің шынайы дамуы жергілікті жанкештілерге тіреліп тұр. Ал бұл ұзақмерзімді даму үшін жеткіліксіз. Мемлекеттік саясат нақты қолдау мен серіктестікке негізделген жүйеге көшуі керек.

ТАМАША ТУРИЗМ

Облыста туризм бағытында жұмыс жоқ деуге болмайды. Бірақ бәрі бір түйінді сұраққа келіп тіреледі: мемлекет – бұл салада ұйымдастырушы ма, әлде тек бақылаушы үйлестіруші ме? Қазіргі жүйе бұл сауалға нақты жауап бере алмай отыр.

Мәселен, балалар туризмі – білім басқармасының құзырында, ал турөнім – жекеменшік ұйымдардың мойнында, ақпарат – визит орталықтарға, үйлестіру – баржоғы үш маманнан тұратын туризм бөліміне жүктелген. Яғни салада жауапкершілік бытыраңқы нақты шешім қабылдайтын орталықтандырылған тетік жоқ.

Жүйе бар ма? Бар. Бірақ ол тұтас индустриядан гөрі, әр тараптағы оқшау бастамалар жиынтығына көбірек ұқсайды. Бір жерде энтузиазммен жұмыс істеп жатқан жекеменшік операторлар, екінші жерде жергілікті әкімдіктің шала-жансар жобасы, үшінші жерде визит орталықтың брошюрадан әрі аспаған жұмысы – мұның бәрі ұзақмерзімді даму моделі емес.

Егер расында да туризмді өңірдің табыс кезіне айналдыру мақсаты бар болса, үйлесімділік, саяси өрік және нақты жауапкершілік қажет. Туризм саласы тек картадағы керікті мекендер мен фестивальдер арқылы дамымайды. Ол – кәсіби кадр, заманауи инфрақұрылым, жүйелі маркетинг, және ең бастысы – салаға сеніп тапсырылған нақты басқарушы құрылым арқылы ғана алға басады.

Қазіргі таңда туризм саласындағы бастамалар әр тараптан жеке-жеке іске асырылып келеді. Бұл – алғашқы қадамдар үшін қалыпты жағдай. Дегенмен, ұзақмерзімді табыс пен тұрақты даму үшін бұл бағыттағы жұмыстар жүйеленіп, үйлестірілуі қажет. Өңірде сұраныс та, табиғи әлеует те жеткілікті. Ендігі маңызды кезең – осы мүмкіндікті тиімді пайдаланып, барлық тараптың күшін бір арнаға тоғыстыру. Сонда ғана Жетісу өңірінің туризмі шын мәнінде экономикалық, мәдени және әлеуметтік тұрғыдан пайда әкелетін салаға айнала алады.

Мұрат КҮМІСБЕК

Дүйсенбі - Понедельник, 7 шілде

05.00 «Дүлдүлдер дүбірі»
06.00 Телехикая
«Пәленшеевтер-4»
07.00 «Бес жұлдыз»
09.00 Мультсериал «Питэр Пэн-2»
09.30 Сериал «Зимородок-2»
11.30 «ОйнаQ»
12.15 Әлеумет
12.30 Телехикая «Келінжан»
14.00 Телехикая «Бахар»
16.00, 22.00 Сериал «С волка-ми жить»
18.00 Новости 18.30
Жаңалықтар
19.00 Телехикая «Мезгілсіз махаббат»
20.00 Телехикая «Әйел бақыты»
00.00 Сериал «Перекресток»

06.00, 03.30 «Той базар»
07.10, 02.30 «Паутина»
08.10, 19.00 «Koreميز-шоу»
09.15 Худ. фильм «Мужчина в доме»
10.55 Сериал «С любимыми не расстаются»
15.00 Qoslike
18.30, 02.00 «Басты жаңалықтар»
20.00 «Главные новости»
20.30 Сериал «Чужой»
00.50 Ночной кинотеатр.
«Убойная сила»

07.05 «Кел, шырқайық!» (қайталау)
09.00, 02.00 “Өртенген сезім»
10.00 «Было дело», докумен-тальный детектив
11.00 «Между нами глубокое море-2», мелодрама (повтор)
14.30 «Райское место», мело-драма
16.30 «Реальная мистика», реали-ти-шоу.
18.30 «Қаралы жесір»
20.30 «Шеф-5», криминальная драма
22.30 «Маршанец», остросю-жетная драма.
00.30 «Катина Любовь», мело-драма
03.50 «Кел, шырқайық!» (қайталау)
05.30 «Өнім сен едің», ойын-сауық бағдарламасы

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.15 «Саулықтың сыры»
09.30 Бакберген Асқарбековтың концерті
11.00 «Әсем әуен»
11.40 «Қазақ үні»
12.05 «Біздің толқын» /тікелей эфир/
12.50 «Саулықтың сыры»
13.05 «Единый народ»

ХАБАРЛАНДЫРУ

«BT ALLIANSE TRADE» ЖШС жұртшылықты 2025 жылғы 15 шілде мен 21 шілденің аралығында Жетісу облысы Алакөл ауданы Бескөл станциясындағы «BT ALLIANSE TRADE» ЖШС-нің релесті кемір қоймасы үшін «Қоршаған ортаны қорғау» бөлімінде жария талқылаулар өткізу туралы хабарлайды. Учаскенің және әсер ету аумағының географиялық координаттары: 46°10'39.77" CШ, 81°5'6.47 ВД.

Жоспарланған іс-шараның бастамашысы - «BT ALLIANSE TRADE» ЖШС Алакөл ауданының Бескөл станциясы. Тел.: 8 701 182 72 79, e-mail: Bt_trade@mail.ru.

Әзірлеуші: «Экология» ЖК, тел. 8 777 343 34 66. Талдықорған қаласы, Назарбаев көшесі 120/50, e-mail: Afanasieva_olga@mail.ru. Жоба материалдарымен ndbecology.gov.kz сайтында танысуға болады.

«Жетісу облысының табиғи ресурстар басқармасы» мемлекеттік мекемесі, тел. 8 (7282) 32-92-67, 8 777 171 90 39, e-mail: 7su_expertiza@mail.ru, Талдықорған қ., көш. Қабанбай батыр, 26. LEB сайтына https://ndbecology.gov.kz және бастамашының https://www.gov.kz/memleket/entities/zhetysu-natural/?lang=ru сайтына сілтеме.

Ескертулер мен ұсыныстар ndbecology.gov.kz. сайтында қабылданады. «Жарияланған қоғамдық талқылаулар» бөлімінде және электрондық пошта: 7su_expertiza@mail.ru.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО «BT ALLIANSE TRADE» информирует общественность о проведе-нии публичных обсуждений с 15 июля по 21 июля 2025г. по разделу «Охр-аны окружающей среды» для прирельсового угольного склада ТОО «BT ALLIANSE TRADE» на станции Бесколь Алакольского района область Жетісу.

Географические координаты участка и территории воздействия: 46°10'39.77" CШ, 81°5'6.47 ВД.

Инициатор намечаемой деятельности - ТОО «BT ALLIANSE TRADE» на станции Бесколь Алакольского района. Тел.: 8 701 182 72 79, e-mail: Bt_trade@mail.ru.

Разработчик: ИП «Экология», тел. 8 777 343 34 66. г. Талдықорған, ул.Назарбаева 120/50, e-mail: Afanasieva_olga@mail.ru.

Ознакомитесь с материалами проекта можно на сайте: ndbecology.gov.kz. ГУ «Управление природных ресурсов области Жетісу», Тел.8(7282) 32-92-67, 8 777 171 90 39, e-mail: 7su_expertiza@mail.ru, г.Талдықорған, ул. Ка-банбай батыра, 26. Ссылка на сайт МИО https://ndbecology.gov.kz и на сайте инициатора https://www.gov.kz/memleket/entities/zhetysu-natural/?lang=ru.

Замечания и предложения принимаются на сайте: ndbecology.gov.kz. в рубрике «Опубликованные публичные обсуждения» и e-mail: 7su_expertiza@mail.ru

Сейсенбі - Вторник, 8 шілде

05.00 «Дүлдүлдер дүбірі»
06.00 Телехикая
«Пәленшеевтер-4»
07.00 «Бес жұлдыз»
09.00 Мультсериал «Питэр Пэн-2»
09.30 Сериал «Зимородок-2»
11.30 «ОйнаQ»
12.30 Телехикая «Келінжан»
14.00, 20.00 Телехикая «Әйел бақыты»
16.00 Сериал «С волками жить»
18.00 Новости
18.30 Жаңалықтар
19.00 Телехикая «Мезгілсіз махаббат»
22.00 Сериал «Старший следо-ватель»
00.00 Сериал «Перекресток»

06.00, 02.20 «Паутина»
07.00, 19.00 «Koreميز-шоу»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казах-стан!»
10.00 «Модный приговор»
10.55 «Давай поженимся!»
11.45 Сериал «Лист ожидания»
13.00 «Пусть говорят»
14.10, 02.00 «Новости»
14.20.02.10 «Жаңалықтар»
14.30 Qoslike
18.30, 03.05 «Басты жаңалықтар»
20.00 «Главные новости»
20.30 Сериал «Чужой»
00.50 Ночной кинотеатр. «Убой-ная сила»
03.30 «Той базар»

07.05 «Өнім сен едің» (қайталау)
08.25, 03.00 «Өртенген сезім»
09.30 «Было дело», докумен-тальный детектив
10.30 «Шеф-5», криминальная драма (повтор)
12.30 «Маршанец», остросю-жетная драма (повтор)
14.30 «Райское место», мело-драма
16.30 «Реальная мистика», реали-ти-шоу.
18.30 «Қаралы жесір»
20.35 Кешкі жаңалықтар
21.00 Вечерние новости
21.30 «Шеф-5», криминальная драма
23.30 «Маршанец»
01.30 «Катина любовь», мело-драма
04.50 «Кел, шырқайық!» (қайталау)
06.30 Кешкі жаңалықтар (қайталау)

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.15 «Саулықтың сыры»
09.30 Жаңалықтар (Алматы облысы)
10.00 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
10.30 Новости (Алматы облысы)
11.00 Новости (Жетісу облысы)
11.30 «Әсем әуен»

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Атамұра» шаруа қожалығы жұртшылықты 2025 жылғы 15 шілде мен 21 шілденің аралығында «Атамұра» шаруа қожалығы үшін Жетісу облысы Көксу ауданы, Мұхры а/о-да «Қоршаған ортаны қорғау» бөлімі бойынша жария талқылаулар өткізу туралы хабардар етеді. Учаскенің және әсер ету аумағының географиялық координаттары: 44°34'21.61" CШ, 77°56'52.25 ВД.

Жоспарланған іс-шараның бастамашысы - «Атамұра» шаруа қожалығы Көксу ауданы, Балпық би ауылы, көш. Өл-Фараби даңғылы, 63, пәтер. (кеңсе) 17. Тел. 8 777 186 27 77, e-mail: Abai_zarina@list.ru.

Әзірлеуші: «Экология» ЖК, тел. 87773433466. Талдықорған қаласы, Назарбаев көшесі 120/50, e-mail: Afanasieva_olga@mail.ru. Жоба материалдарымен ndbecology.gov.kz сайтында танысуға болады.

«Жетісу облысының табиғи ресурстар басқармасы» мемлекеттік мекемесі, тел. 8 (7282) 32-92-67, 8 777 171 90 39, e-mail: 7su_expertiza@mail.ru, Талдықорған қ., көш. Қабанбай батыр, 26. LEB сайтына https://ndbecology.gov.kz және бастамашының https://www.gov.kz/memleket/entities/zhetysu-natural/?lang=ru сайтына сілтеме.

Ескертулер мен ұсыныстар ndbecology.gov.kz. сайтында қабылданады. «Жарияланған қоғамдық талқылаулар» бөлімінде және электрондық пошта: 7su_expertiza@mail.ru.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Крестьянское хозяйство «Атамұра» информирует общественность о прове-дении публичных обсуждений с 15 июля по 21 июля 2025г. по разделу «Охр-аны окружающей среды» для крестьянского хозяйства «Атамұра» в Му-кринском сельском округе Коксукского района области Жетісу.

Географические координаты участка и территории воздействия: 44°34'21.61" CШ, 77°56'52.25 ВД.

Инициатор намечаемой деятельности - Крестьянское хозяйство «Атамұра» Коксукский р-он, с. Балпык би, ул. ПРОСПЕКТ Аль-Фараби, д. 63, кв. (офис) 17. Тел. 8 777 186 27 77, e-mail: Abai_zarina@list.ru.

Разработчик: ИП «Экология», тел. 87773433466. г. Талдықорған, ул.Назарбаева 120/50, e-mail: Afanasieva_olga@mail.ru.

Ознакомитесь с материалами проекта можно на сайте: ndbecology.gov.kz. ГУ «Управление природных ресурсов области Жетісу», Тел.8(7282) 32-92-67, 8 777 171 90 39, e-mail: 7su_expertiza@mail.ru, г.Талдықорған, ул. Ка-банбай батыра, 26. Ссылка на сайт МИО https://ndbecology.gov.kz и на сайте инициатора https://www.gov.kz/memleket/entities/zhetysu-natural/?lang=ru.

Замечания и предложения принимаются на сайте: ndbecology.gov.kz. в рубрике «Опубликованные публичные обсуждения» и e-mail: 7su_expertiza@mail.ru

Сәрсенбі - Среда, 9 шілде

05.00, 01.00 ҚР Әнұраны
05.00 «Дүлдүлдер дүбірі»
06.00 Телехикая
«Пәленшеевтер-4»
07.00 «Бес жұлдыз»
09.00 Мультсериал «Питэр Пэн-2 »
09.30 Сериал «Зиморо-док-2»
11.30 «ОйнаQ»
12.30 Телехикая «Келінжан»
14.00, 20.00 Телехикая
«Әйел бақыты»
16.00, 22.00 Сериал «Стар-ший следователь»
18.00 Новости
18.30 Жаңалықтар
19.00 Телехикая «Мезгілсіз махаббат»
00.00 Сериал «Переkre-сток»

06.00, 02.20 «Паутина»
07.00, 19.00 «Koreميز-шоу»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казах-стан!»
10.00 «Модный приговор»
10.55 «Давай поженимся!»
11.45 Сериал «Лист ожида-ния»
13.00 «Пусть говорят»
14.10.02.00 «Новости»
14.20, 02.10 «Жаңалықтар»
14.30 Qoslike
18.30, 03.05 «Басты жаңалықтар»
20.00 «Главные новости»
20.30 Сериал «Чужой»
00.50 Ночной кинотеатр.
«Убойная сила»
03.30 «Той базар»

07.05 Кешкі жаңалықтар (қайталау)
07.25, 03.45 “Өртенген сезім»
09.00 Вечерние новости (повтор)
09.30 «Было дело», доку-ментальный детектив
10.30 «Шеф-5», криминаль-ная драма (повтор)
12.30 «Маршанец», остро-сюжетная драма (повтор)
14.30 «Райское место», мелодрама
16.30 «Реальная мистика»
18.30 «Қаралы жесір»
20.35 Кешкі жаңалықтар
21.00 Вечерние новости
21.30 «Шеф-5», криминаль-ная драма
23.30 «Маршанец», остро-сюжетная драма.
02.15 «Катина любовь», мелодрама
05.00 «Кел, шырқайық!» (қайталау)
05.50 «Өнім сен едің», ойын-сауық бағдарламасы
06.10 Кешкі жаңалықтар

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.15 «Саулықтың сыры»
09.30 Жаңалықтар (Алматы облысы)
10.00 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
10.30 Новости (Алматы облысы)
11.00 Новости (Жетісу об-лысы)
11.30 «Ой-сарап»
12.05 «Біздің толқын» /тікелей эфир/
12.50 «Саулықтың сыры»
13.05 «19 регион»
13.40 «Әсем әуен»

14.00 «Ойлан»
14.25 «Әсем әуен»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Әсем әуен»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 «Менің анам»
16.35 «Келіп көр»
17.00 «Ой-сарап»
17.30 «Жетісу әуендері»
18.00 «19 аймақ» /тікелей эфир
18.40 «Қазақ үні»
19.00 «Мақсатына жеткен-дер»
19.30 «Агро аймақ»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Ал-матинская область)
21.30 Итоговые новости (Об-ласть Жетісу)
22.00 «Әсем әуен»

05.58 ҚР ӘНҰРАНЫ
06.00, 04.00 «Әзіл студио» ойын-сауық
06.30, 01.30 «31 әзіл» ойын-сауық
06.50, 20.00 Информбюро (рус., каз.)
08.00, 00.20 «Сенім» теле-хикаясы.
09.30 Мультсериал «Кунг-фу Панда»
10.30 Мультсериал «Пингви-ны Мадагаскара»
11.30 Мультсериал «Губка Боб»
12.00 Худ. фильм «Маска зорро»
15.10 Худ. фильм «Случай-ный шпион»
17.50 Худ. фильм «Мышиная охота»
21.00 Худ. фильм «Прикончи их всех»
23.10 «Бозторғай» телехи-каясы.
02.50 «Time Vine» ойын-сауық
03.00 «Tik Tok show» ойын-сауық
03.20, 05.00 «What's up?» ойын- сауық
04.20 «1001 Өзіл» ойын-сауық
04.30 Телевикторина «Bala battle»
05.20 «Ризамын» ойын-сауық

06.02 Телехикая «Үмітіңді үзбе»
07.00 Телехикая «Зың-зың Күлпәш»
08.00 Концерт
09.00, 01.00 Жаңалықтар. Новости
09.20 «Жұлдызды шаңырақта». Бағдарлама
10.00, 20.00 Сериал «Велико-лепный век. Кесем»
11.10 Сериал «Священные узы»
13.10 Телехикая «Әйел қасиеті»
14.10 Шаншар
15.00, 21.00 Сериал «Стам-бульская невеста»
17.00, 22.30 Сериал «1001 Ночь»
18.00 Жаңалықтар
18.10, 19.40 Телехикая «Жүрекке жазылған жол»
19.30 Новости
23.30 «Әзілің жарасса...»
01.20 Здоровье с Айнур Тажиной
02.00 Әйгерім Сейфолланың Сырласуы
03.00 «Жұлдызды шаңырақта»
04.30 Q-елі
04.40 Телехикая «Тек қана қыздар»
05.10 Телехикая «Тойхана»
05.53 Үзіліс

Считать недействительным утеранный бланк ИБР тре-тья страна Россия № 0288137 ИП «Жибек жолы 070» ИИН 880903301772

Құшақтар үлге, жанарлар нұрға толған күн

Кешегі студенттер, бүгінгі жас мамандар үшін 28 маусым күнтізбедегі жай ғана күн емес, ерекше әсерлі күн болып есте қалды. Бұл күн – «Алатау» газетіндегі үш жас түлектің кәсіби маман атанған күні. БАҚ қызметкерлері мерекесімен қатар келген айтулы күн Жетісу университетінің Гуманитарлық факультет түлектері үшін өмір бойы жүректе сақталатын, ерекше мағынаға ие, армандар орындалған сәт болып есте сақталмақ.

Гүлнұр Баймұхан

Төрт жыл бұрын І.Жансүгіров атындағы Жетісу университетінің табалдырығына аяқ басқанда, олардың қолында оқушы куәлігі мен үлкен арман ғана болатын. Ал бүгін сол арман ақиқатқа айналды. Олар – дипломын қолына алып, кәсіби жолға қадам басқан ұстаз, журналист, аудармашы атанды.

Сол күннің таңы қарбаласпен басталғаны анық. Түлектер мерекелік киім киіп, қолдарына гүл ұстап, студенттік өмірдің соңғы сатысына көтеріліп келе жатты. Бүгін Римова атындағы драма театрдың ауласы – шаттық пен естеліктерге толы сәт болып жадыма сақталды.

Айналадағы мантия киген, бір топта бірге отырған басқа группа студенттерін көріп, бұл тек диплом алу күні емес – бұл сәт түн ұйқысын төрт бөліп дайындалған емтихандардың, газетке шыққан алғашқы мақаланың, сын естіп, шыңдалған тәжірибенің, студенттік шақта өткізген қызықты күндердің, шабытсыз басталып, сәттілікпен аяқталған очерк пен репортаждардың жиынтығы екенін санам-мен түсіндім.

Маман атанған күн

Биыл Жетісу облысы, Талдықорған қаласындағы І. Жансүгіров атындағы Жетісу университетінде 218 түлек оқуын аяқтап, диплом алып шықты. Бұл – үлкен қуаныш. Бірақ осы сәттің артында қобалжу да бар. Өйткені енді оқу емес, өмір мектебі басталады. Түлектер – бір жағынан қуанып, енді бір жағынан алдағы жұмыс жайын ойлап алаңдаулы.

Зарина Бижыбек

Ата-аналар үшін бұл күн – баласының еңбегі ақталған, бір мамандық иесі атанған қуанышты шақ. Ал ұстаздар да шәкірттерінің жетістігіне қуанып, әрқайсысына ақ жол тіледі. Себебі шәкірттің биіктен көрінуі – ұстаз еңбегінің шынайы нәтижесі.

Биылғы түлектердің ішінде журналистика саласын тәмамдаған студенттер де бар. Осы мамандық бойынша дәріс берген ұстаз, PhD докторы Есенбек Жұмағали түлектерге үлкен сеніммен қарайды. Оның айтуынша, маман болу – тек білім алып шығу емес, қоғам алдында жауапкершілік арқалау.

«Мен өз шәкірттерімнен ең алдымен адал, әр нәрсеге жауаппен қарайтын, ізденімпаз тұлға болып қалыптасады деп үміт күтемін. Журналистика - тек

Салтанатты рәсім басталып әнұран айтылған сәтте, көңілім толқып, оқу бітіргенімді, енді мені университет қабырғасында ұстаздарым мен группам күтпейтінін, дәріс болмайтынын ұғынып, көзімнен тамшы жас ағып кетті... Сонымен, ректор Ермек Бәрібаев марапатты бастап, екінші болып есімім аталғанда ерекше сезімге бөлендім. «Шынымен жоғары білімді маман атандым ба?» - деген ой есімнен шықпады.

Келесі кезекте сан буынды тәрбиелеген, сөзі салмақты аға журналист Әміре Әрін группаластарыма диплом табыстауға шығып, жастарға жүрекжарды тілегін, журналистиканың пәрменін жеткізді:

«Бүгін сіздер – жай ғана журналист емес, болашаққа сенім артатын ұрпақ ретінде үлкен жолға аттанып барасыздар. Әр жазған әріптеріңіз – қоғаммен байланысатын алтын көпір. Ақпаратты жеткізу – жай ғана кәсіп емес, үлкен жауапкершілік. Себебі журналист – қоғамның айнасы. Сіздердің ойларыңыз, жазғандарыңыз, қойған сұрақтарыңыз – елдің ой-пікірі мен бағытына әсер етеді. Сіздер қандай болсаңыздар, қоғам да сондай болады. Сондықтан да журналистің сөзі – шындықтың үні, әрекеті – адалдықтың көрінісі болуы керек. Ақпараттың шынайылығын сақтау – сіздердің кәсіби парыздарыңыз. Бұл мамандықтың тарихы тереңде. Қазақ журналистикасының тамыры – Алаш қайраткерлерінің мұрасынан бастау алады. Сондықтан әрбір қадамыңызда осы саланың абыройын биік ұстап, кір келтірмей қызмет ету – басты мұрат. Ел үмітін арқалаған, шындықтың шырақшысы бола білген азамат болыңыздар!», - дегенде ішімнен таңаған мамандығыммен мақтандым. Зал ішінен естілген шапалақ – бұл сөздің жүрекке жеткенінің дәлелі болды.

Ал сыртқа шыққасын бәрі естелік суретке түсіп, бір-бірімен құшақтаса қоштасты. Көздерде қуаныштың жалыны бар. Бірақ оның артында қимастықтың көлеңкесі де бар еді. Төрт жыл бойы қатар жүрген, бірге өскен, бірге армандаған жас журналистер, ұстаздар енді әр тарапқа тармақ. Бірі – мектепке, бірі – басылымға, енді бірі – аударма ісіне, жалпы айтқанда жаңа белестеріне аттанды. Жас түлектерге үлкен өмірде тек сәттілік серік болып, өз кірпішін тауып, қалануына тілектеспіз. Қош бол, білім ордасы Жетісу университетім...

кәсіп емес, бұл қоғам алдындағы миссия. Сондықтан түлектеріміздің шындықты айтудан қорықпайтын, тайқымайтын, халық мүддесін қорғауға дайын, кәсіби әрі адамгершілігі жоғары маман болғанын қалаймын. Қазіргі таңда кейбір түлектеріміз үмітімізді ақтады деп есептеймін. Олар республикалық, облыстық деңгейде мемлекеттік және коммерциялық мекемелердің баспасөз қызметінде, газеттерде, радиода, телеарналарда қызмет атқарып жүр. Алды мықты танымал сақа журналистерге айналып үлгерді. Шәкірттерге артқан үмітіміз ақталды деп ойлаймыз», – дейді Есенбек Жұмағали.

Ол университет қабырғасында «Қоғаммен байланыстың қазіргі технологиялары», «Шетел журналистикасы», «БАҚ заңнамасы және этика», «Қазіргі журналистиканың жанрлық түрлері мен қызметі», «Конвергентті журналистика» сияқты маңызды пәндерден дәріс оқыған. Теориямен қатар, практикалық дағдыларды жетілдіруге көп көңіл бөлген.

«Менің басты назарым – студенттердің практикалық дағдылары мен сыни ойлау қабілеттерін кешенді дамыту. Сонымен қатар, тақырыпқа байланысты шетелдік кейстерді талдауға аса мән беремін. Теорияны меңгеру маңызды, бірақ нақты жағдайда шешім қабылдай алатын, заманауи медиа технологияларды меңгерген, әрі тәуелсіз ойлай алатын маман тәрбиелеу - негізгі мақсатым деп санаймын. Қазіргі студенттер өте ақылды. Ең бастысы - оларға дұрыс бағдар бере алу қажет», – дейді ұстаз.

Расында, әр ұстаздың өз әдісі бар. Бірақ бәрінің жүрегі бір мақсат үшін соғады – еліміздің ертеңі болар білікті маман даярлау. Ал биылғы түлектер – сол үміт пен еңбектің нақты көрінісі.

«Алтын белгі» бұйырмаса да, қызыл дипломға қол жеткіздім»

Талшын Иембердиева, Қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының түлегі

– 11-сыныпта «Алтын белгі» ала алмай қатты қиналғаным есімде. Сол сәтте өз-өзіме «университетті қызыл дипломмен аяқтаймын!» деп уәде бердім. Мақсат қойдым, соған жету үшін төрт жыл бойы аянбай еңбектендім. Бүгін, міне, сол арманыма қол жеткіздім. Ректордың қолынан қызыл дипломымды алғашқылардың бірі болып алу – ерекше сезім екен!

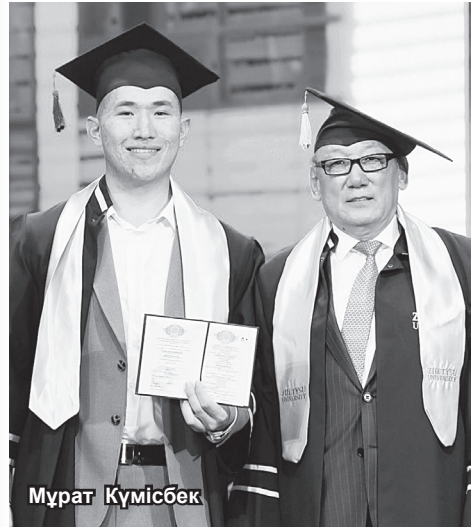
Жүрегімнен өткен толқын – тек қуаныш емес. Бұл – артта қалған еңбекке, төгілген терге деген шүкірлік те, риясыз риза көңіл

Кеш қонақтары

Ата-ананың ізгі тілегі

Түлектердің қуанышты сәтінің куәсі болған ата-аналардың бір тобынан сұхбат алған тілшіміз Мұрат Күмісбек өзі де дипломға ие бола отырып, газет редакциясының тілшісі екенін де ұмытпай, ата-аналардан сұхбат алыпты.

Мұрат Күмісбек

Фатима ханым:

– Ұлымның арманы шетелдік компанияда қызмет ету. Ұлым – ағылшын тілі мамандығын сәтті тәмамдап, қолына диплом алады. Университет қабырғасында төрт жыл бойы аянбай оқып, еңбек етті. Өзінің болашағын аударма саласымен байланыстырып отыр – халықаралық компанияда жұмыс істеуді армандады. Біз оған толық сенеміз. Еңбекқор, тіл үйренуге бейімі күшті. Театрда өткен бітіру кеші өте әсерлі болды. Шараның салтанатты өтуі – ұйымдастырушылардың үлкен еңбегі. Тек бір әттеген-айы – әр студентке бір ғана ата-ана кіру мүмкіндігі

РЕДАКЦИЯДАН: «Алатау» газетінің студент-журналистерінің диплом алып, маман атанған сәттері ұжымымызға да қуаныш сыйлады. Оқи жүріп журналисттік алғырлығын байқатқан олардың диплом алған сәттерінен де репортаж жасауы шеберлікке ұмтылғандығының белгісі деп таныдық. Жас түлектердің бәріне ақ жол, жарқын болашақ, шығармашылықтың шыңына шығуын тілейміз!

ғой. Қанша рет түнімен сабақ оқыдым, сессия кезінде ұйқысыз жүрген күндер, практика кезінде құжат жинап сабылған кездер – бәрі көз алдымнан тізбектеліп өтті. Енді сол қиындықтардың бәрі артта қалып, ересек өмірге қадам бастым. Бұл – үлкен жауапкершілік, бірақ сонымен қатар үлкен үміт те.

Мен үшін бұл күн – ана жүрегінің де мақтанышқа толған күні болды. Анам менің аты-жөнім аталып, фоннан суретім шыққанда қатты толқып, жылап жіберіпті. Кейін «Жүрегім елжіреп, сенімен мақтандым» - деді анам. Бұл – мен үшін ең үлкен марапат. Көзімнен шыққан қуаныш жасын көрсеткім келмесе де көрініп тұр ғой... Бүгінгі күн перзентінің диплом ұстаған сәті ғана емес, олардың сан жылғы еңбегінің, тәрбиесінің, шексіз махаббатының жеңісі осы кез шығар. Әкелер – сабырлы, аналар – үнсіз ризашылықпен қарап тұр. Олар осы күнге жету үшін ұйқысыз түн кешкен, баласының әр қадамына демеу болған жандар ғой. Мен ата-анамды әлі де қуантар күн алда екенін айтып, жұбаттым. Студенттік өмірмен қоштасу да сезімді тербеп, қуанышпен қатар мұң да әкеледі емес пе. Группаластарыма деген қимастық ерекше. Барлық университет бітірген түлектерге тек ақ жол тілеймін! Тағы бір айта кетейін дегенім, «Алатау» газетінің ұжымына деген алғысым шексіз. Мен таңдаған мамандық журналистика болмаса да, мүмкіндігімше газет бетіне жарияланып тұрдым, редакцияның басқа да тапсырмаларына машықтандым. Өмірде үйрену, білу деген артық болмас...

берілді. Әкесі сыртта қалып қойды. Дегенмен, бұл күн бәрібір ұмытылмас қуаныш болып қалары анық.

Думан мырза:

– Қызымыз бүгін бакалаур дипломын алды. Төрт жыл бойы тілді толық меңгеріп, талмай білім алды. Алайда жүрек қалауы – журналистикада. Кішкентайынан сөзге шешен, ойын еркін жеткізе алатын, пікірін ашық білдіретін қыз еді. Енді осы қасиеттерін қоғамға пайдалы іспен ұштастырғысы келеді.

Біз оның таңдауын қолдаймыз. Тек бір мамандықты меңгеріп қана қоймай, өзінің қызығушылығына адал бола білгені – нағыз тұлғалық қасиет. Журналист боламын деген арманы орындалып, елге қызмет ететін маман болады деп сенеміз.

Театр сахнасында өткен кеш өте әсерлі өтті. Салтанатты сәттер, диплом тапсыру сәтіндегі музыка мен сахналық жарық – бәрі де ерекше атмосфера сыйлады.

Ләтіпа әже:

– Бүгін мен үшін ерекше күн – немеремнің жетістігінің куәсі болдым. Ол шет тілі мұғалімі мамандығын аяқтап, үлкен өмірге жолдама алып отыр. Бітіру кешіне мені өзі шақырды. Анасы екеуіміз келісіп, мен кіретін болдым. Немеремнің: «Әже, сен менің жолымды бастадың, мен жалғастырамын» деген сөзі жүрегіме қатты әсер етті. Ол балалармен жұмыс істеуді жақсы көреді. Мектептегі практика кезінде оқушылармен тіл табысып, ұстаздықтың алғашқы қадамдарын сеніммен бастады. Болашақта туған ауылында – сол бір қаралайым мектепте – ағылшын тілінен сабақ бергісі келеді.

КАЗАХИ В РОССИИ

У МЕНЯ СЛУЧАЙНО ОКАЗАЛАСЬ КНИГА, СОСТОЯЩАЯ ИЗ ДВУХ ТОМОВ ПОД НАЗВАНИЕМ «КАЗАХИ В РОССИИ». КНИГА ИЗДАНА В МОСКВЕ В 2007 ГОДУ. РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ ПРЕДСТАВЛЕН ВО ГЛАВЕ ПОСЛА В РОССИИ НУРТАЕМ АБЫКАЕВЫМ. ОДИН ИЗ АВТОРОВ-СОСТАВИТЕЛЕЙ Т.А. ЕРМАГАМБЕТОВ, ПРОЖИВАЮЩИЙ НЫНЕ В ТАЛДЫКОРГАНЕ.

В книгу вошли наиболее известные представители казахского народа, чья судьба как-то соприкасалась с Россией. Более 600 человек, чья биография создавалась на основе архивных и других данных. Они не жители России, а люди, ставшими известными не только в Казахстане. Казахстану есть чем похвалиться, в этой книге есть и люди с мировым именем.

Книга состоящая из двух томов, как бы, разделена на три части, которые представляют биографические данные казахов дореволюционного периода, советского времени, и казахов независимого Казахстана.

Как мы отметили уже выше, это те казахи, жизнь которых в той или иной степени была связана с Россией. С Россией мы живем в атмосфере дружного добрососедства и благополучного сотрудничества во всех сферах нашей жизни. Как говорят казахи, «там сатып алма, көрші сатып ал!», что означает - с соседями надо жить в мире и согласии. Россия не новый сосед Казахстана. Исторически сложное многовековое добрососедство с Россией в дореволюционный период, а также в ее составе при союзе, и сейчас при независимости Казахстана от России, проявляется во множественном формате отношений, начиная с политических, и включая туда все сферы жизнедеятельности обеих стран.

Знакомясь с именами этих славных казахов, изложенных в двухтомной книге, и учитывая формат нашей газеты, мы решили выбрать имена только тех казахов, которые родились в нашем прекрасном крае Жетісу в советское время. Их, конечно, немало.

КАЗАХИ В СОВЕТСКОЙ РОССИИ

1. Сыртанов Самурат Дарибекович (23.02.1924 - 22.10.1990)

Родился в Аксу Талдыкорганской области. Участник ВОВ, генерал-

майор. Службу закончил в ЦАВТУ МО в Москве в 1982 году по состоянию здоровья.

2. Баисов Матай (1903-ноябрь 1943)

Герой Советского Союза (10.01.1944). Родился в селе Шұбар Талдыкорганского района. Призван в армию в октябре 1942 года. Отважно воевал в борьбе с фашистами за освобождение Украины, за доблесть в бою удостоен звания героя Советского Союза. Погиб в 1943 году.

3. Есебулатов Нарсұтбай (Нұрсұлтан) (1913 - 16.11.1941)

Один из героев битвы под Москвой в 1941 году. Пал под Москвой. Герой Советского Союза. Родился в ауле 23 Талдыкорганской (в то время Алматинской) области.

4. Мусабек Сенгирбаев (10.03.1917 - 16.11.1941)

Участник битвы под Москвой. Родился в Каратальском районе Талдыкорганской (Алматинской) области. Награжден орденом Ленина и медалью «Золотая звезда» - посмертно.

5. Сихимов Есмурат (1922 - 13.09.1943)

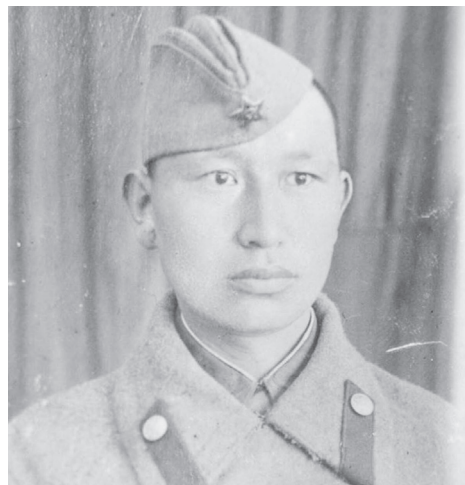
Родился в селе Аксу Талдыкорганской (Алматинской) области. До войны учился в Капальском педучилище. Работал в Аксуском сельпо. На войне с первых дней войны. 16 октября 1943 гда ему присвоено звание Героя Советского Союза. В своем последнем бою уничтожил 60 гитлеровцев. Был пулеметчиком расчета.

6. Тышканбаев Кожахмет (1918 - 02.02.1943)

Родился в ауле Коктал Октябрьского района Талдыкорганской (Алматинской) области. Отслужил в армии в 1940 году вернулся в аул. В 1942 году был призван на фронт. Геройски погиб в схватке за Крым, в 1944 году ему было присвоено звание Героя Советского Союза, награжден орденом Красной звезды и медалью «За отвагу».

7. Кобиков Хамит Кожабергенович (1916-1973)

Родился в Панфиловском районе Талдыкорганской (Алматинской) области. До войны работал в Баскунчакской неполной средней школе. С 1942 года до конца был на фронте 10 апреля 1945 года был удостоен звания Героя Советского Союза. После войны жил и работал в Алматы и Талдыкоргане на партийно-хозяйственных должностях. Именем героя названа одна из улиц Алматы.

Кроме вышеотмеченных людей в сборнике значатся имена и фотографии с биографиями знаменитых певцов казахской сцены, как Роза Багланова, Ермек Серкебаев, Бибикуль Тулегенова, которые прославили своими голосами весь Советский союз перед странами мира. Не зря им было присвоено звания Народного артиста СССР, а Роза Рымбаева стала обладательницей международных премий и лауреатом международных конкурсов.

Из казахов, проживающих в современной России, выходцев из Жетісу не так уж много. Их там всего 4 человека.

1. Акатаев Шынғыс Маметович - кандидат экономических наук,

управляющий Томским филиалом АКБ МБРР(ОАО.) Родился в Талдыкорганской области. Окончил среднюю школу в Учарале. Проходил военную службу в Германии. Окончил Томский университет по специальности «Политическая экономия».

2. Аскарова Зоя Аскаровна - педагог, общественный деятель. Родилась

в селе Абакумовка Талдыкорганской области. Окончила Карагандинский педагогический университет по специальности «учитель русского языка и литературы». После работы в партийной работы в Джезказганской области работала в Республике Саха и занимала ответственные посты с национально-культурными объединениями. Она «Отличник культуры республики Саха».

3. Саурамбеков Асылсеит Есимбекович – родился в 1956 году в селе

Елтай совхоза имени н. Крупской Талдыкорганской области. В настоящее время главный архитектор города Орск Оренбургской области. В Талдыкоргане работал на всесоюзной стройке аккумуляторного завода, штамповщиком в обувной фабрике, окончил Алматинский архитектурно-строительный институт по специальности «архитектор» в Орске с 1995 года.

4. Темирбаев Валерий Батаевич, родился в 1941 году в г. Панфилове

Талдыкорганской области. Окончил Павлодарский индустриальный институт. Инженер – электрик. Работал в Павлодаре, Экибастузе, Чимкенте на партийно-хозяйственных должностях. В 1994-96 годы – посол Казахстана в Белоруссии, затем в Туркменистане, полномочный представитель Казахстана в Комиссии по Экономическим вопросам СНГ. Депутат 11 созыва 1989-1991 гг.

Вот такие наши земляки включены в книгу «Казахи в России».

Кроме того, в книге описываются жизнь казахов, проживающих на территории России. В Москве только существует 4 общественных объединений, это как «Қазақ тілі» - председатель Тұрсынбаев Әбуислам, Национально-культурная автономия Москвы по казахской культуре - председатель Жамалов Полат, Московский фонд «Казахская диаспора» - председатель Жамалов Полат, Общество культуры «Мұрагер» - председатель Елекбаев Жәнібек.

Диаспора казахов, проживающая в регионах России:

Алтайский край, центр культуры «Ата мұра» - председатель Досымбеков Хаиржан.

Астраханская область, центр казахской культуры «Жолдастық», по неофициальным данным проживает там около 150 тыс. казахов.

Волгоградский центр казахской культуры «Казахстан», председатель Бисекенов Амантай.

Новосибирский центр казахской культуры «Отан», председатель Настаушева Орынкуль.

Омский центр казахской культуры «Мөлдір», председатель Жунусова Алтынай.

Омская региональная казахская национально-культурная автономия, председатель Жунусов Анарбек.

Есть такие центры культуры также в Саратовской, Самарской, Курганской, Свердловской, Оренбургской, Томской, Тюменской областях, а также в Республике Татарстан, Республике Саха, в Республике Башкортостан.

Все эти культурные центры работают и прилагают все усилия для изучения и сохранения казахского языка, культуры, традиции и истории казахского народа. Численность казахов в Российской Федерации по переписи 2021 года составила 591 970 человек. Большая часть российских казахов проживает вдоль казахстанско-российской границы. Крупнейшие общины проживают в Астраханской (143 717), Оренбургской (107 734), Омской (69 407) и Саратовской областях (64 065).

ИЗВЕСТНЫЕ КАЗАХИ РОССИИ

(опубликованные на сайте Посольства Казахстана в России)

Жангир-Керей-хан — хан Внутренней (Бокеевской) орды, генерал-майор русской армии.

Губайдулла Джангиров — Министр (начальник) почт и связи Российской империи, князь. Родоначальник Российских войск связи.

Аман Тулеев — российский политический и государственный деятель, губернатор Кемеровской области.

Николай Майданов — полковник, смешанного немецко-казахского происхождения, один из четырёх человек, одновременно удостоенных званий Героя Советского Союза и Героя Российской Федерации и единственный, кому оба звания были присвоены за подвиги на поле боя.

Серик Султангабиев — офицер, полковник внутренних войск МВД России. Герой Российской Федерации.

Тимур Бекмамбетов — кинорежиссёр, продюсер.

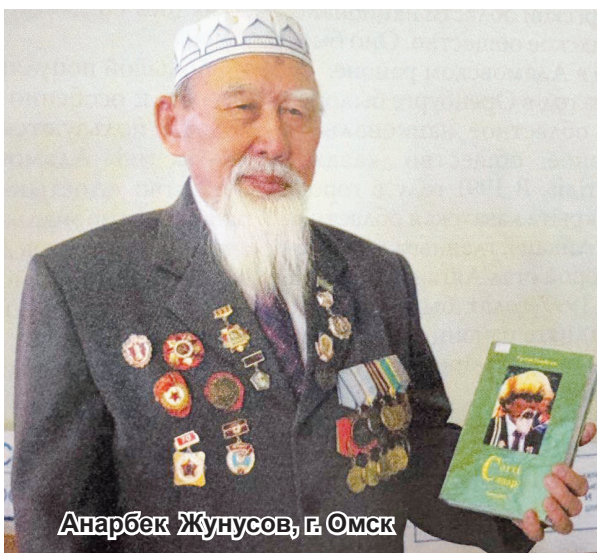
Наталья Аринбасарова — актриса. Лауреат главного приза Венецианского кинофестиваля «Золотой кубок Вольпи»

Эльдор Уразбаев — советский и российский кинорежиссёр, сценарист и продюсер. Заслуженный деятель искусств Российской Федерации.

Алтынай Асылмуратова — балерина Мариинского театра, художественный руководитель Академии русского балета имени А.Я. Вагановой, народная артистка Российской Федерации.

Азамат Мусагалиев — комедийный актер («Интерны», «Однажды в России»), капитан команды КВН «Сборная Камызякского края».

Бари Алибасов — музыкант, музыкальный продюсер, заслуженный артист России.

Анарбек Жунусов, г. Омск

Эрик Курмангалиев — российский оперный певец и актёр, первый контра-тенор в СССР.

Байгали Серкебаев — музыкант, продюсер, автор песен. Участник и один из основателей «A'Studio».

Тотан Кузембаев — российский архитектор 80-90 гг., проектировал г. Зеленоград МО, уроженец Чимкента.

По данным Lada.kz казахская диаспора активно представлена в таких городах: **5-е место — Тюмень.** Численность: около 18 500 человек. Тюмень считается важным культурным центром казахов в Западной Сибири. В городе действуют этнокультурные объединения, проводятся национальные мероприятия, поддерживаются традиции.

4-е место — Томск. Численность: около 24 000 казахов. Томск носит неофициальный статус «дома» сибирских казахов. Особенности диаспоры в

диаспорами.

2-е место — Оренбург. Численность: около 48 000 казахов. Это приграничный регион, где казахи составляют порядка 8% населения города. Особенности: развито приграничное сотрудничество с Казахстаном; при университетах и колледжах действуют курсы подготовки с преподаванием на казахском языке; активны национально-культурные центры.

1-е место — Москва. Численность: около 68 000 казахов. Российская столица стала крупнейшим центром проживания казахов за пределами Казахстана. Инфраструктура казахской диаспоры в Москве: работают 15 ресторанов национальной кухни; открыты три культурных центра, где проходят языковые курсы, концерты и тематические мероприятия; активно развиваются инициативы по сохранению казахского языка и идентичности.

В настоящее время у людей меняются взгляды на мир и экономику. Всех пугающе будоражит происходящие вокруг конфликты между странами. Торговые войны, предрекают своим появлением третью мировую войну. Мир стал многополярным. Очень мудро поступает в такое время наш президент Касым-Жомарт Токаев, который предлагает руководителям государств благоразумие против эгоизма. Только в таком случае, по его мнению, придет долгосрочный и устойчивый мир. **«Для**

Центр казахской культуры «Ата мұра»

регионе: действуют воскресные школы с изучением казахского языка и культуры; работают фольклорные коллективы; сохраняется традиционная обрядность.

3-е место — Астрахань.

Численность: примерно 31 000 человек. Астраханская область — исторически тесно связана с казахским народом. Интересные факты: здесь функционирует единственный в России государственный казахский театр; ежегодно проводится праздник Наурыз, который собирает свыше 10 000 участников и зрителей; местные власти активно сотрудничают с национальными

его достижения, очевидно, требуется выполнение двух условий – это готовность к взаимным уступкам и строгая приверженность нормам международного права. Второй пункт – один из главных лейтмотивов казахстанской внешней политики. Так он ответил вопросу российского журналиста газеты «Известия» в 2023 году». Его эти высказывания актуальны и сегодня. Как он подчеркнул, отношения между Казахстаном и Россией имеют богатое прошлое и блестящее будущее.

Баян ТАНАТАРОВА

ОТЕЧЕСТВЕННАЯ ФАРМАЦЕВТИКА

ЗА 10 ЛЕТ ВЫПУЩЕНО ТОЛЬКО 2 ПРЕПАРАТА

В Казахстане за последние 10 лет были зарегистрированы следующие оригинальные лекарственные препараты:

1. Препарат, разработанный на основе йода и калия йодида.
2. Второй препарат, о котором не было дано конкретной информации.

Необходимо отметить, что за этот период было потрачено 6 миллиардов тенге на разработку этих двух препаратов, но они до сих пор не используются в системе здравоохранения и не включены в перечень медицинских препаратов. В целом, казахстанская фармацевтическая отрасль активно развивается, и за последние 10 лет было зарегистрировано 7156 лекарственных средств, из них 1021 отечественных (14%) и 6135 зарубежных (86%).

Спикер мажилиса ЕРЛАН Кошанов заявил на заседании Мажилиса.

«Во-первых, мы должны при-

знать, что рынок лекарств на 84% представлен продукцией иностранного производства. Это говорит о том, что цель, поставленная главой государства об увеличении к 2025 году доли лекарств и медицинских изделий отечественного производства до 50%, не достигнута !!!».

Во-вторых, добавил он, на научные исследования в области здравоохранения за два года выделено 58 млрд тенге, но видимых результатов нет.

«Один из ярких примеров: за 10 лет только один отечественный препарат прошел всю процедуру и был включен в Национальный лекарственный формуляр !!!», - рубил правду-матку председатель Мажилиса.

Особую обеспокоенность депутатов вызывает качество отечественных препаратов и используемого сырья при их изготовлении.

«В-третьих, определенные сомнения вызывают и клинические протоколы со сроком действия от

пяти до 12 лет. Пандемия 2020 года наглядно показала «неповоротливость» таких протоколов к вызовам времени, исключению устаревших или включению новых лекарств. Мы послушали ответ министерства по

этому поводу. Как говорится в том же ответе, отсутствие пересмотра клинических протоколов связано с нехваткой финансов. Насколько мне известно, в последние годы депутатам не вносили никаких предложе-

ний касательно дефицита средств на эти цели. Поэтому само по себе это отражает уровень безответственности ответственных должностных лиц к своему делу!», - сказал глава мажилиса.

В-четвертых, он поднял вопросы, относящиеся уже к менеджменту в здравоохранении - а именно ценообразование и логистика.

По словам спикера, расходы по доставке медикаментов в регионы существенно повышают их стоимость.

Выступление Кошанова лишь подчеркивает непрофессионализм министра Алыназаровой, некомпетентность, безграмотность и безответственность её подчинённых, что, в свою очередь, приводит к повсеместной коррупции, подрыву здоровья казахстанцев и отсутствию положительных результатов работы системы здравоохранения страны...

ЦЕНЫ НА ЛЕКАРСТВА В КАЗАХСТАНЕ МОГУТ СНИЗИТЬСЯ

В КАЗАХСТАНЕ НАЧАЛСЯ ПЕРЕРАСЧЕТ ЦЕН НА НЕКОТОРЫЕ ЛЕКАРСТВА. В РЕЗУЛЬТАТЕ ИЗМЕНЕНИЯ МОДЕЛИ ЦЕНООБРАЗОВАНИЯ ОЖИДАЕТСЯ СНИЖЕНИЕ СТОИМОСТИ ПРЕПАРАТОВ, ОТПУСКАЕМЫХ НА СЕЛЕНИЮ, КАК ПО ГОСПРОГРАММАМ, ТАК И НА ОПТОВОМ И РОЗНИЧНОМ РЫНКАХ. ОБ ЭТОМ СООБЩИЛ ВИЦЕ-МИНИСТР ЗДРАВООХРАНЕНИЯ ЕРЖАН НУРЛЫБАЕВ, ПЕРЕДАЕТ КОРРЕСПОНДЕНТ TENGRINEWS.KZ.

«Модель ценообразования на лекарственные средства изменена. Был исключен ряд наценок на предельную стоимость, которые, на наш взгляд, были необоснованными», - сообщил Нурлыбаев на брифинге СЦК. По словам чиновника, были исключены маркетинговые, транспортные, таможенные и другие надбавки. Теперь используется только одна наценка - к заводской цене производителя.

«Наценка сегодня единственная - к стоимости завода-производителя. Учитывая то, что данная модель уже апробирована, до 1 июля будет проведен перерасчет всех лекарств, зарегистрированных на территории Казахстана», - отметил он.

Вице-министр добавил, что сейчас ведется активная работа с фармацевтическим сообществом по апробации новой модели. «Мы предполагаем, ожидаем, что снижение стоимости на лекарственные средства в рамках гарантированного объема бесплатной медицинской помощи и обязательного социального медицинского страхования составит порядка 19 процентов, а в оптовом и розничном сегментах - порядка 30 процентов», - добавил Ержан Нурлыбаев.

Реклама

Ранее также сообщалось о планах по созданию «черного списка» недобросовестных поставщиков медикаментов в Казахстане. Поводом стало обращение пациентов с онкологическими заболеваниями, которые, несмотря на проведенный тендер, так и не получили жизненно важный препарат - «Кабозантиниб».

Также ранее сообщалось, что в Казахстане введут налог на добавленную стоимость для медикаментов. Норма вошла в новый Налоговый кодекс.

КАЗАХСТАНСКАЯ МЕДИЦИНА ЭТО НЕ ПРО ЗДОРОВЬЕ

Каждый из нас сталкивался с тем беспорядком, которые существуют в системе здравоохранения. А оно начинается с регистратуры поликлиник, выдающие талоны к врачу. Простояв в многолюдной очереди и взяв заветный талон-допуск, идешь к своему врачу и несмотря, что у тебя указано время приема врача, ждешь в порядке живой очереди часа два или полторы. А дальше еще смешнее. На прием иногда заходят сразу три-четыре пациента по разным вопросам, а ты еще сидишь в кабинете врача, пока он обратит внимание на тебя. На МРТ посылают тебя в частную клинику, в бесплатную - ждешь свою очередь месяцами. Бесплатных лекарств нет, еще не поступили даже в конце марта. Врач выписывает дорогие лекарства с противопоказаниями. Применяешь их годами (потому что стал уже «хроником») и становишься немного глухим, немного слепым и прочее...

- Потому что она может всё это вскрыть. Единая платформа с искусственным интеллектом, заложенная ещё в 2015 году (!), могла бы отсеивать липу, вычёркивать бесполезные препараты и показывать, где вору.

- Но запуск откладывают каждый год. Обещали в 2021. Теперь уже обещают «до конца 2025».

- Хотя, как утверждает Биртанов, всё готово: сервера есть, лицензии куплены, Ericsson протестировала и готова запустить.

Но Минздрав блокирует. Почему? Потому что «слишком много людей сидят на этих потоках».

В 2020 году можно было сделать все лекарства для детей бесплатными. ОСМС имел деньги. Но не было электронных рецептов. А значит, и прозрачности.

Всё вручную, без чеков, по звонку - так удобнее. Аптеки счастливы, серый рынок цветёт, а государство делает вид, что «цифровизация - приоритет».

Что еще?

- На ключевые посты ставят либо своих, либо тех, кто «ничего не тронет».

- ИИ, если заработает, уберёт из протоколов бесполезные препараты. А это значит - конец фармсхемам.

- Поэтому, говорит Биртанов, сопротивление будет. Жёсткое. И со стороны врачей, и со стороны тех, кто управляет системой.

(Новый и Справедливый Казахстан/ Жаңа және Әділетті Қазақстан Александр Борейко)

Экс-министр Елжан Биртанов, наконец, назвал exclusive.kz вслух то, что и так все догадывались: это про ежедневные 2 миллиона долларов теневого дохода, которые крутятся в системе, как будто в открытую - просто всем «норм».

Что происходит? По словам Биртанова, до четверти (!) бюджета - это фиктивные лекарства, списания, «мёртвые души», тендеры с сговором.

- Препараты, закупленные за счёт бюджета, всплывают на чёрном рынке и в аптеках соседних стран.

- Антимонопольное агентство когда-то, даже, штрафовало на 300 млн тенге. Но, как сказал сам Биртанов: это полусуточная прибыль.

Почему не работает цифровизация?

Бейсенбі - Четверг, 10 шілде

ХАБАР

05.00, 01.00 ҚР Өнұраны
05.00 «Дүлдүлдер дүбірі»
06.00 Телехикая
«Пәленшеевтер-4»
07.00 «Бес жұлдыз»
09.00 Мультсериал «Питэр Пэн-2»
09.30 Сериал «Зимородок-2»
11.30 «ОйнаQ»
12.30 Телехикая «Келінжан»
14.00, 20.00 Телехикая «Әйел бақыты»
16.00, 22.00 Сериал «Старший следователь»
18.00 Новости
18.30 Жаңалықтар
19.00 Телехикая «Мезгілсіз махаббат»
00.00 Сериал «Перекресток»

ЕВРАЗИЯ

06.00, 02.20 «П@утина »
07.00, 19.00 «Koremix-шоу»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казахстан!»
10.00 «Жить Здорово»
10.55 «Давай поженимся!»
11.45 Сериал «Лист ожидания»
13.00 «Пусть говорят»
14.10, 02.00 «Новости»
14.20, 02.10 «Жаңалықтар»
14.30 Qoslike
18.30, 03.05 «Басты жаңалықтар»
20.00 «Главные новости»
20.30 Сериал «Чужой»
00.50 Ночной кинотеатр. «Убойная сила»
03.30 «Той базар»

КТК

07.05 Кешкі жаңалықтар (қайталау)
07.25, 04.00 “Өртенген сезім»
08.15 Вечерние новости (повтор)
08.45 «Было дело», документальный детектив
09.50 «Шеф-5», криминальная драма (повтор)
11.50 «Маршанец», остросюжетная драма
14.30 «Никто не идеален», мелодрама
16.30 «Реальная мистика», реалити-шоу.
18.30 «Қаралы жесір»
20.35 Кешкі жаңалықтар
21.00 Вечерние новости
21.30 «Шеф-5», криминальная драма
23.30 «Маршанец», остросюжетная дра драма.
02.40 «Катина любовь», мелодрама
05.20 «Кел, шырқайық!» (қайталау)
06.10 Кешкі жаңалықтар (қайталау)

ЖЕТІСУ

07.00 Өнұран
07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.15 «Саулықтың сыры»
09.30 Жаңалықтар (Алматы облысы)
10.00 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
10.30 Новости (Алматы облысы)
11.00 Новости (Жетісу облысы)
11.30 «Ой-сарап»

12.00 «Шаңырақ»
12.50 «Саулықтың сыры»
13.05 «19 аймақ»
13.40 «Әсем әуен»
14.00 «Мақсатына жеткендер»
14.30 «Агро аймақ»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир/
15.20 «Әсем әуен»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 «Біздің өңір»
17.00 «Ой-сарап»
17.30 «Әсем әуен»
18.00 «19 регион» /тікелей эфир/
18.40 «Қазақ үні»
19.00 «Шыңыраудан шыңға»
19.30 «Ащы да болса...»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алматынская область)
21.30 Итоговые новости (Область Жетысу)
22.00 «Біз жанбасақ»
22.45 «Әсем әуен»
00.00 Өнұран

31 КАНАЛ

06.00, 04.00 «Әзіл студио» ойын-сауық
31 06.30, 01.50 «31 әзіл» ойын-сауық
06.50, 20.00 Информбюро (рус., каз.)
08.00, 00.50 «Сенім» телехикаясы.
09.30 Мультсериал «Кунг-фу Панда»
10.30 Мультсериал «Пингвины Мадагаскара»
11.30 Мультсериал «Губка Боб»
13.00 Худ. фильм «Мышиная охота»
15.10 Худ. фильм «Прикончи их всех»
17.20 Худ. фильм «На крючке»
21.00 Худ. фильм
23.40 «Бозторғай» телехикаясы.
02.50 «Time Vine» ойын-сауық
03.00 «Tik Tok show» ойын-сауық
03.20, 05.00 What's up?
04.20 «1001 Әзіл» ойын-сауық
04.30 Телевикторина «Bala battle»
05.20 «Ризамын» ойын-сауық

7 КАНАЛ

06.02 Телехикая «Үмітінді үзбе»
07.00 Телехикая «Зың-зың күлпәш»
08.00 Концерт
09.00, 01.00 Жаңалықтар. Новости
09.20 «Жұлдызды шаңырақта»
10.00, 20.00 Сериал
11.10 Сериал «Священные узы»
13.10 Телехикая «Әйел қасиеті»
14.10 Шаншар
15.00, 21.00 Сериал «Стамбульская невеста»
17.00, 22.40 Сериал «1001 Ночь»
18.00 Жаңалықтар
18.10, 19.40 Телехикая «Жүрекке жазылған жол»
19.30 Новости
23.30 Здоровье с Айнур Тажиной
01.20 02.00 Әйгерім Сейфолланың Сырласуы
03.00 «Жұлдызды шаңырақта»
03.40 Q-елі
04.40 Телехикая «Тек қана қыздар»
05.10 Телехикая «Тойхана»
05.53 Yzilis

Жексенбі - Воскресенье, 13 шілде

ХАБАР

05.00 «Jeti qazypa»
07.00 «Тамаша»
07.50 «Tura»
09.30 «Два хвоста»
10.45 «Чудо и Юда»
12.00 «Уличный Боец»
14.00 «Кеш жарық»
16.00 «Келінжан»
18.00 «7 күн»
19.00 «Алғашқы»
20.00 «Қызық таймс»
21.00 «Укрошение строптвого»
23.00 «Ауылбайский участок»

ЕВРАЗИЯ

06.00,03.15 «Той базар »
07.05,01.20 «Паутина»

09.00 «Воскресные беседы»
09.15 «Повара на колесах»
10.05 «Исцеление»
14.05 «Жемчужная свадьба»
18.00 «Выход»
20.00 «Ищу мужчину»
00.00 «Что? Где? Когда?»

КТК

07.00 ҚР ӨНҰРАНЫ
07.05 «Әнім Сен Едің»
07.40 «Кел, шырайық»
10.40 «С чистого листа»
14.30 «Никто не идеален »
18.00 «Сейфулин Жолбарыс»
21.00 «Моей любимой»
00.45 «Катина любовь»

Жұма - Пятница, 11 шілде

ХАБАР

05.00 «Дүлдүлдер дүбірі»
06.00 «Пәленшеевтер-4»
07.00 «Бес Жұлдыз»
09.00 «Питэр Пэн-2»
09.30, 21.00 «Зимородок-2»
11.20 «Әнес сарайы »
12.00 «Дәстүр»
12.30 «Келінжан»
14.00,20.00 «Әйел бақыты»
16.00,22.00 «Старший следователь»
18.00 Новости
18.30 Жаңалықтар
19.00 «Алғашқы»
00.00 «Перекресток»

ЕВРАЗИЯ

06.00, 02.30 «П@утина»
07.00, 19.00 «Koremix-шоу»
08.00 «Қайырлы таң»
09.00 «Доброе утро»
10.00 «Жить здорово»
10.55 «Давай поженимся»
11.45 «Лист ожидания»
13.00 «Пусть говорят»
14.10, 02.05 «Новости»
14.20, 02.20 «Жаңалықтар»
14.30 «Qoslike»
18.30, 03.10 «Басты жаңалықтар»
20.00 «Главные новости»
20.30 «Поле чудес»
21.45 «Танго на осколках»
03.35 «Той базар»

КТК

07.05 Кешкі жаңалықтар
07.25, 02.40 «Өртенген сезім»
08.45 «Вечерние Новости»
09.15 «Было Дело»
10.15 «ШЕФ-5»
12.15 «Маршанец»
15.30 «Никто не идеален»
17.30 «Реальная мистика»
18.30 «Қаралы Жесір»
20.35 Кешкі жаңалықтар
21.00 Вечерние новости
21.30 «Это жизнь »
01.00 «Катина любовь»
03.45 «Кел, шырайық»
05.25 «Әнім сен едің»
06.10 Кешкі жаңалықтар

ЖЕТІСУ

07.00 Өнұран
07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.15 «Саулықтың сыры»
09.30 Жаңалықтар (Алматы облысы)
10.00 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
10.30 Новости (Алматы облысы)
11.00 Новости (Жетісу облысы)
11.30 «Ой-сарап»
12.00 «Ұлт ұяты»
12.50 «Саулықтың сыры»
13.05 «19 регион»
13.40 «Әсем әуен»
14.00 «Шыңыраудан шыңға»

02.20 «Құтқарушы»
03.45 «Сейфулин Жолбарыс»
06.00 «Әнім сен едің»

ЖЕТІСУ

07.00 Өнұран
07.05 «Әсем әуен»
08.45 «Саулықтың сыры»
09.00 «Апта» (Жетісу облысы)
09.30 «Апта» (Алматы облысы)
10.00 «Апта» (Область Жетысу)
10.30 «Апта» (Алматынская область)
11.00 «Мәдениет және өнер қызметкерлері күні» концерті
12.00 «Біздің толқын»

14.30 «Ащы да болса...»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир/
15.20 «Өзекжарды»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 «Біз жанбасақ»
17.10 «Ой-сарап»
17.30 «Жетісу әуендері»
18.00 «Әсем әуен»
18.35 «Менің анам»
19.00 «Зейнеп апаның әңгімелері»
19.30 «Абадан»
19.50 «Қазақ үні»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алматынская область)
21.30 Итоговые новости (Область Жетысу)
22.00 «Менің балалық шағым»
22.45 «Әсем әуен»
00.00 Өнұран

31 КАНАЛ

05.58 ҚР ӨНҰРАНЫ
06.00,04.00 «Әзіл студио»
06.30, 01.50 «31 әзіл»
06.50,20.00 Информбюро
08.00,00.40 «Сенім»
09.30 «Кунг Фу Панда»
10.30 «Пингвины Мадагаскар»
11.30 «Губка боб»
12.50 «На крючке»
15.30 «Пожарный пёс»
18.10 «Широко шагая»
21.00 «Бладшот»
23.30 «Бозторғай»
02.50 «Time vine»
03.00 Тик ток шоу
03.20,05.00 «Wats up?»
04.20 «1001 Әзіл»
04.30 «BALA BATTLE»
05.20 «Ризамын»

7 КАНАЛ

06.00,05.50 Өнұран
06.02 «Тақиясыз періште»
07.00 «Зың-зың Күлпәш»
08.00 Концерт
09.00, 01.00 Жаңалықтар
Новости
09.20 «Жұлдызды шаңырақта»
10.00,20.00 «Великолепный век.Көсем»
11.10 «Священные узы»
13.10 «Әйел қасиеті»
14.10 Шаншар
15.00,21.00 «Стамбульская невеста»
17.00,22.40 «1001-түн»
18.00 Жаңалықтар
18.10, 19.40 «Жүрекке жазылған жыр»
19.30 Новости
23.30 «Әзілің жарасса»
00.10 Динара Сатжан
01.20 Айнур Тажиной
02.00 «Айгерім Сейфолланың сырласуы»
03.00 «Жұлдызды шаңырақта»
03.40 Q-елі
04.40 «Тек қана қыздар»
05.10 «Тойхана»
05.53 Yzilis

12.50 «Саулықтың сыры»
13.05 «Ділмар»
13.45 «Қазақ үні»
14.00 «Ұлт ұяты»
14.50 «Әсем әуен»
15.00 «Шаңырақ»
15.50 «Әсем әуен»
17.35 «Агро аймақ»
18.00 «Единый народ»
18.30 «Келіп көр»
19.00 «Өзекжарды»
19.30 «Арнайы репортаж»
20.00 «Күреңбел»
театрының концерті
22.00 «Шіркін-ай»
23.05 «Әсем әуен»
00.00 Өнұран

31 КАНАЛ

06.00,05.00 «Әзіл студио»
07.00 «Күліп All»

Сенбі - Суббота, 12 шілде

ХАБАР

05.00 «Jeti qazypa»
07.00 «Тамаша»
08.00 Тамара Асардың
10.00 «Два хвоста»
11.10 «Фиш и Чипси»
12.00 «Укрошение Строптивного»
14.00 «XXI ғасыр көшбасшысы»
15.00 «Қызық таймс»
16.15 «Келінжан»
19.00 «Кеш жарық!»
21.00 «Уличный боец»
23.00 «Жыным сол»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Той базар»
07.00 «П@утина»
08.50 «Поехали»
09.40 «Больше чем врач»
13.40 «Где живет надежда»
17.45 «Храни меня дождь»
20.00 «Исцеление»
00.00 «Птица»
01.50 «П@утина»
03.30 «Той базар»

КТК

07.00 ҚР ӨНҰРАНЫ
07.05 «Мерекелік концерт»
08.30 «Кел , шырқайық!»
10.30 Вечерние Новости
11.00 «Это жизнь»
14.40 «Никто не идеален»
18.20 Нұрлан Еспановтың кеші
21.00 «С чистого листа»
01.00 «Катина любовь»
02.30 «Зұлмат»
03.50 Нұрлан Еспановтың кеші
05.55 Мерекелік Концерт

ЖЕТІСУ

07.00 Өнұран
07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық»
09.15 «Саулықтың сыры»
09.30 Жаңалықтар (Алматы облысы)
10.00 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
10.30 Новости (Алматы облысы)
11.00 Новости (Жетісу облысы)
11.30 «Ой-сарап»
12.00 «Біздің толқын»
12.50 «Саулықтың сыры»
13.05 «Әсем әуен»
13.35 «Менің анам»
14.00 М/ф «Қажымұқан»
14.30 «Абадан»
14.50 «Қазақ үні»

07.30 «Тәтті шоу»
08.00 «Губка боб»
09.00 «Кунг фу панда»
09.30 «Готовим с Адель»
10.00 «Телебинго»
10.25 «Пингвины Мадагаскар»
11.00 «Алеша Пупович»
13.00 «Добрыня Никитич»
14.40 «Зов предков»
16.50 «Человек паук»
19.30 «Солт» кино
21.30 «Джанго Освобожденный»
01.10 «31 әзіл»
03.00 «Тик ток» шоу
03.30 «Тайм вайн»
03.50 «1001 әзіл»
04.00 «BALA BATTLE»
04.30 «What's up?»
05.30 «Ризамын»

15.00 «Аман болайық»
15.40 «Әсем әуен»
16.20 «Менің балалық шағым»
17.00 «Әсем әуен»
17.35 «Ғибрат»
18.00 «Ділмар»
18.50 «Әсем әуен»
19.00 «Ұлт ұяты»
19.55 «Біздің өңір»
20.30 «Апта» (Жетісу облысы)
21.00 «Апта» (Алматы облысы)
21.30 «Апта» (Область Жетысу)
22.00 «Апта» (Алматынская область)
22.35 «Әсем әуен»
00.00 Өнұран

31 КАНАЛ

06.00,04.40 «Әзіл студио»
07.00 «Күліп all»
07.30 «Тәтті шоу»
08.00 «Губка боб»
09.00 «Кунг фу панда»
09.30 «Готовим с Адель»
10.00 «Алдараспан»
12.00 «Заманбек»
14.10 «Мультфильм»
16.10 «Добрыня Никитич» мультфильм
17.50 «Зов предков»
19.50 «Человек паук»
22.30 «Валькирия»
01.10 «Біздің шоу»
02.30 «Тайм Вайн»
02.50 «Тик ток» шоу
03.10 «31 әзіл»
04.00 «Тамаша лайф»
05.00 «1001 әзіл»
05.10 BALA BATTLE
05.30 What's up?

7 КАНАЛ

06.02 «Тақиясыз періште»
07.20 «Зың зың Күлпаш»
09.50 «Цифровая гигиена»
10.00 «Великолепный век. Көсем»
13.10 «Жетінші студия»
14.10, 23.40 «Әзіл әлемі»
15.00, 21.00 «Стамбульская невеста»
17.00,22.40 «1001 ночь»
18.00 «Орел и Решка»
19.00 «Таптым ау»
00.50 Айнур Тажиной
01.50 Қызықты Weekend
02.30 «Жұлдызды шаңырақта»
03.20 «Q-елі»
04.20 «Тек қана қыздар»
05.00 «Тойхана»
05.53 «Yzilis»

7 КАНАЛ

06.00,05.45 Өнұран
06.02 «Тақиясыз періште»
07.00 «Зың Зың Күлпәш»
09.30 «Доктор Тажина»
10.00 «Великолепный век. Көсем»
12.50 «Бесценное время»
13.50,23.40 «Әзіл әлемі»
15.00 ,21.00 Стамбульская невеста
17.00,22.40 «1001 ночь»
18.00 Жарқыраған жұлдыз
19.00 «Таптым ау сені»
00.40 Здоровье с Айнур Тажиной
01.40 «Қызықты Weekend»
02.30 «Жұлдызды шаңырақта»
03.00 «Q-елі»
03.50 «Тек қана қыздар»
05.10 «Тойхана»
05.53 «Yzilis»

"ДОМБЫРАМ АСЫЛ МҰРАМ"

Қоғамды ұлттық мәдениет пен бірегейлікті сақтау мен қайта жаңғырту идеясының төңірегінде шілде айының бірінші жексенбісі - Ұлттық домбыра күні болып бекітілді.

Осы мерекеге орай, 2025 жылы 1 шілде күні Мойнақ ауылдық №6 кітапхана филиалында «Домбырам асыл мұра» атты сторителлинг мектеп оқушыларының қатысуымен өткізілді. Іс-шара барысында кітапханашы Ж.Тынышбаева музыка майталманы Ахмет Жұбановтың «Кең даланы мекен еткен қазақ жұртының ең аяулы қасиетті аспабы – домбыра. Оның сымдай тартылған қос ішегінде сан ғасырлардың ақыл-ойы, көңіл-күйі жасыр. Домбыра – елдің көнекөз шежіресі» деген сөзіне тоқталып өтті. Мақсаты: Оқушылардың шығармашылық қабілетін өсіре отырып, жеке тұлғаның рухани адамгершілігін дамыту, мәдени сауатты, қазақтың аспаптық музыкасын терең түсінетін, құрметтейтін, өресі биік, халқымыздың ұлттық аспабы домбыраны қастерлейтін ұрпақ тәрбиелеу. Өнерге бейімдеу арқылы әсемдік әлемін таныту, сүйіспеншілігін, ынта - ықыласын арттыру.

Жанна Тынышбаева
Мойнақ ауылдық №6 кітапхана филиалының кітапханашысы

МҮЛІККЕ ТЫЙЫМ САЛУ ЖӘНЕ ТЫЙЫМ САЛУДЫ БОСАТУ НЕГІЗДЕРІ

БОРЫШКЕРДІҢ МҮЛКІНЕ ТЫЙЫМ САЛУ ТӨРТІБІ «АТҚАРУШЫЛЫҚ ІС ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ СОТ ОРЫНДАУШЫЛАРЫНЫҢ МӘРТЕБЕСІ ТУРАЛЫ» ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЗАҢЫНЫҢ 62 БАБЫМЕН (БҮДАН ӨРІ-ЗАҢ) РЕТТЕЛЕДІ. ОСЫ МАҚАЛАДАН МҮЛІККЕ ҚАНДАЙ ЖАҒДАЙЛАРДА ТЫЙЫМ САЛЫНАТЫНЫН, ОЛ НЕНІ БОЛЖАЙТЫНЫН ЖӘНЕ ОНЫ ҚАЛАЙ АЛУ КЕРЕКТІГІН КӨРСЕТІЛЕДІ.

Мүлікке тыйым салу тәртібі Заңның 63 бабымен көзделген, мүлікке тыйым салу кезінде сот орындаушысы оның борышкерге тиесілі екендігін және ондағы ауыртпалықты анықтайды. Мемлекеттік тіркеуге жатпайтын мүліктің кімге тиесілі екенін анықтау қиын болған және бұл мүлік борышкерге тиесілі деп жорамалдауға негіздер болған жағдайда, сот орындаушысы оның кімге тиесілі екендігі анықталғанға дейін мүлікке тыйым салуға құқылы.

Егер мүлік борышкерге тиесілі болмаса, онда ол сот орындаушысына тыйым салынған мүліктің тиесілігін белгілейтін қажетті дәлелдемелерді ұсынуға міндетті. Сот орындаушысы мүліктің борышкерге тиесілі екеніне көз жеткізіп, мүлікті тізімдемеге енгізеді, өндіріп алудың мөлшеріне қарай бүкіл мүлікке немесе оның бір бөлігіне тыйым салуды қолданады және тыйым салуды қолдану туралы қаулыны мемлекеттік тіркеуді жүзеге асыратын тиісті органдарға қағаз жеткізгіште немесе атқарушылық іс жүргізудің мемлекеттік автоматтандырылған ақпараттық жүйесі арқылы электрондық нысанда жібереді. Талап қоюды қамтамасыз ету туралы ұйғарымды орындау кезінде сот орындаушысы талап қою талаптарына қарай бүкіл мүлікке немесе мәлімделген талаптың мөлшеріне сәйкес келетін оның бір бөлігіне тыйым салады. Мысалы, Сізге мүлік үлесі ғана тиісті болса (пәтердегі, көліктегі және т.б. үлес), онда тыйым салу тек сіздің бөлігіңізге ғана қолданылатын болады. Бұл жағдайда тыйым салу мүлікпен басқа қатысушылардың мүлкімен жасасу мүмкіндігінен айырады, демек мүлікке тыйым салу алынғанға дейін мүлікті сату немесе бөлу де мүмкін емес деген сөз.

Сонымен қатар, сот орындаушысы мүлікке екі жағдайда тыйым салуы мүмкін:

- соттың мүлікке тыйым салу туралы ұйғарымын орындау мақсатында ("Атқарушылық іс жүргізу және сот орындаушыларының мәртебесі туралы" Заңның 9-бабы 1-тармағының 4-1) тармақшасы);
- атқару құжаттарының орындалуын қамтамасыз ету шарасы ретінде (аталған Заңның 32-бабы 2-тармағының 1) тармақшасы).

Борышкердің мүлкіне тыйым салу іс жүргізуді қозғау туралы қаулыны және берешекті төлеу туралы талап қойылған тікелей атқарушылық құжатты қамтитын атқарушылық іс жүргізу болған кезде ғана жүзеге асырылуы мүмкін.

Бұл ретте сот орындаушысы Атқарушылық іс жүргізудің мемлекеттік автоматтандырылған ақпараттық жүйесі арқылы тексеру арқылы борышкерге қатысты өзге де атқарушылық іс жүргізулердің болуын анықтайды олар анықталған жағдайда өндіріп алушыны хабардар етеді және осы Заңға сәйкес оның талаптарын қанағаттандырудың кезектілік тәртібін түсіндіреді. Атқарушылық құжаттың орындалуын қамтамасыз етудің осы шарасы осы мүлікке билік етуге тыйым салудан, сондай-ақ борышкердің банкроттегі және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын өзге де ұйымдардағы ақша сомаларын пайдалануға және оларға билік етуге тыйым салуды жариялаудан тұрады, бұл туралы борышкердің мүлкіне тыйым салу туралы қаулы шығарылады.

Атқарушылық құжаттың орындалуын қамтамасыз ету шараларын қабылдау сот орындаушысының міндеті болып табылады. Мәжбүрлеп орындату шараларының күшін жою Заңның 47 және 48-баптарымен реттеледі. Заңның 47-бабының 2-тармағына сәйкес атқарушылық іс жүргізуді тоқтатудың бір мезгілде мәжбүрлеп орындату шараларының күші жойылуға жатады. Алайда, өндіріп алушының өндіріп алудан бас тартуына; тараптардың сот бекіткен бітімгершілік келісімін жасауына; тараптардың дауды медиация тәртібімен реттеу туралы келісім жасауына байланысты атқарушылық іс жүргізу тоқтатылған жағдайда; атқарушылық құжат орындалғаннан кейін атқарушылық санкциясы, орындау жөніндегі шығыстар, өсімпұлдар және жеке сот орындаушысының қызметіне ақы төлеу сомасы өндіріп алынуға жататын атқарушылық құжаттың өзге де талабын толық көлемде өндіріп алу немесе орындау арқылы орындауды қамтамасыз ету шараларының күші олар өндіріп алынғаннан кейін ғана жойылуға жатады. Сонымен бірге, Заңның 48-бабының 6-тармағына сәйкес мәжбүрлеп орындату шараларының күші мынадай жағдайларда: егер атқарушылық құжат өндіріп алушының өтініші бойынша өндіріп алушыға қайтарылса және бұл ретте өндіріп алушы орындау бойынша нақты келтірілген шығыстарды өтесе және жеке сот орындаушысының қызметіне ақы төленсе; атқарушылық құжатты мәжбүрлеп орындатуға ұсыну мерзімі аяқталғанда жойылуға жатады.

Бұл шара атқарушылық іс жүргізудің мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізуге бағытталған және атқарушылық іс жүргізу барысында аза-маттар мен ұйымдардың құқықтарын қалпына келтіру мен қорғаудың кепілдіктерінің бірі болып табылады.

А.Нұрахметова

Жетісу облысының жеке сот орындаушысы

ЖАС ҚАЛАМ

Еңбек ауылының 11-сынып оқушысы Дильнура Жаналиді қоғамдағы өзекті мәселелер мен мәдениет секілді тақырыптар толғандырады екен. Төмендегі мақала топтамасында ол өзін толғандырған тақырыптарды оқырманға ұсынуды жөн көріпті. Осындай материалдар дайындаған оқушы журналист болуды қалайды екен. Кәсіби білімі болмаса да, тақырып талдауда қабілеті бар оқушыдан келешекте мықты журналист шығар деген сенімдеміз.

ҚАЗАҚ МӘДЕНИЕТІ – БАБАЛАР МҰРАСЫ

Қазақ мәдениеті – халқымыздың ғасырлар бойы жинақтаған рухани байлығы мен өмір сүру салтының көрінісі. Бұл – ұлттың болмысын танытатын, тарихымен, салт-дәстүрімен, өнерімен сабақтасып жатқан құнды мұра. Қазақ мәдениеті – тек өткені емес, бүгінгісі мен болашағы үшін де маңызды.

Біздің халқымыздың мәдениеті салт-дәстүрлерге, әдебиетке, өнерге негізделген. Мысалы, халқымыздың ерекше салт-дәстүрлері – қыз ұзату, беташар, тұсаукесер, сүндет той, ат қою, тілашар сияқты ғұрыптар – ұрпақ тәрбиесінің бір бөлігі ретінде бағаланады. Мысалы, «ат қою» дәстүрінде сәбиге есімді көбіне елге сыйлы, жасы үлкен адам қояды. Бұл рәсім кезінде азан шақырылып, баланың аты бүкіл ауылға жария етіледі – бұл баланың өмірге ресми түрде қадам басуы.

Қазақ – көшпенді халық болса да, терең ойлы, өнерге, сөзге жүйрік халық болған. Әйтеке би, Төле би, Қазыбек би – әділдіктің символы болса, Ахмет Байтұрсынұлы, Абай Құнанбайұлы, Ыбырай Алтынсарин – ұлттық мәдениеттің, білім мен әдебиеттің шамшырақтары болды. Олардан қалған өсиет, қара сөз, мақал-мәтел, жырлар –

бүгінде ұлттың темірқазығы болып тұр.

Қазақ мәдениетінің бір бөлігі – күй өнері. Домбыра мен қобыз – халқымыздың рухын жеткізетін қасиетті аспаптар. Домбыраның күмбірі – жүрек үні, қобыздың сыры – ата-бабаның үні. Олар арқылы ел мұңы, тарихы, ерлігі, махаббаты – бәрі айтылады.

Қорытындылай келе, қазақ мәдениеті – ата-бабамыздың бізге қалдырған асыл мұрасы. Біз оны сақтап, дамытып, болашақ ұрпаққа жеткізуге міндеттіміз. Тек сонда ғана өзімізді жоғалтпай, мәдениетімізді нығайта аламыз. Абай атамыз айтқандай: «Мәдениет – ұлттың айнасы. Мәдениет – білім мен тәрбиенің нәтижесі. Ұлттың мәдениеті – оның рухани байлығынан көрінеді» деген сөздерді әр қазақ жадынан шығармағаны абзал. Дәстүрді жалғастырсақ, көне тарихымыздың тамырына балта шаппайтынымыз анық дегім келеді.

ЖУРНАЛИСТ БОЛУ – ҮЛКЕН ЖАУАПКЕРШІЛІК

Журналист – бұл ақпаратты жинап, өңдеп, оны халыққа жеткізетін маман. Ол шыншылдық пен адалдықты, үлкен жауапкершілікті талап ететін сала деп білемін. Журналист болу үшін адамда батылдық, табандылық, ұшқыр ой мен төзімділік болуы шарт.

Журналистика мамандығы сырт көзге оңай көрінгенімен, шын мәнінде өте күрделі, қоғаммен байланыс құралы. Себебі, журналист әркез жаңалықтың ортасында жүруі керек. Кез келген ақпаратты қалт жібермей, оны зерттеп, тексеріп, халыққа шынайы, әрі нақты дерек жеткізу – оңайлықпен атқарылмайтын белгілі. Сонымен қатар, журналист психологиялық қысымға да жиі тап болады. Дегенмен, еліміздегі көптеген журналистер осы қиындықты еңсеріп, адал еңбектің жемісін көруде. Дәл сондай елдің журналистері менің осы бағытқа бет бұруыма ықпал етті.

«Нағыз журналистің бойында қандай қасиеттер болу керек?» деген сұраққа жауапты 11 сынып бойы іздедім. Ақыр аяғында, ең алдымен – сөзге шешендік, шапшаңдық, адалдық және жоғары жауапкершілік маңызды деген тоқтамға келдім. Тілшілер жаңалық жазады, репортаж дайындайды,

сұхбат жүргізеді – яғни қоғам өмірінің қайнаған ортасында жүреді.

Мен үшін өз ісіне адал, халыққа пайдалы еңбек етіп жүрген Қазақстанның үш журналисі – Ләйле Сұлтанқызы, Дина Төлепберген және Нартай Арапбайұлы. Бұл кісілерді үлгі тұтамын. Олар – өз ісінің шеберлері деп есептеймін. Дина Төлепберген бір сөзінде: «Журналист – шындықты үшін шырылдайтын адам. Халықтың мұңын айтып, билікке жеткізетін көпір» – деген еді. Бұл сөзбен толық келісіп, болашақта өзімді де осындай елеулі қызметкерлер қатарынан көруді мақсат етемін.

Журналист – ақпаратты халыққа жеткізуші ғана емес, қоғам мен биліктің арасындағы алтын көпір. Бұл – қоғамдық пікір қалыптастыратын үлкен күшке ие мамандық. Сондықтан журналист болу – жай ғана мамандық емес, бұл – үлкен жауапкершілік пен адалдықты талап ететін өмірлік жол.

ТЕХНОЛОГИЯ – ДОС ПА, ӘЛДЕ ДҰШПАН БА?

Бүгінгі таңда технология – адамзат өмірінің ажырамас бөлшегіне айналғанын көріп жүрміз. Телефон, теледидар, компьютер, интернет, тіпті жасанды интеллект секілді цифрлық жүйе бүгінде барша адамның күнделікті тіршілігін жеңілдетіп, уақытпен жарыса жұмыс жасауға көмектеседі. Бірақ, аталған даму «дүйім жұртқа тек жақсылық әкеліп жатыр ма?» деген сұрақ та маза бермейді.

Цифрлық технологияны бір тарапты қолдап, тек дос немесе дұшпан деп айту қиын. Себебі, оның пайдасы мен зияны қоғамда қатар ілесіп келеді. Мәселен, технология арқылы білім алуға, әлемдік курстарға қатысуға, кәсіп бастауға, жаңа мамандықты қашықтықтан меңгеруге толық мүмкіндік бар. Бүгінде кез келген оқу орны, тіпті дәрігерлік мекеме де жаңа техниканың көмегімен жұмыс істей алмайды. Жастар да онлайн оқып, өз білімін дамытып, жаңа

табыс көзін тауып жатқанына да куә болып келеміз. Бұл технологияның – ең үлкен жетістігі деп білемін.

Алайда, технологияның кері әсері де жоқ деп айта алмаймын. Ұзақ уақыт телефонда отырудың бір өзі – көздің көру қабілетін төмендетіп, организмге кері әсер етеді. Интернетке тәуелділік артқан сайын, адамдар арасындағы жанды қарым-қатынас азайып, эмоциялық жақындық әлсірегенін де күнделікті байқаймыз. Тіпті, психологтардың айтуынша да

телефонға ұзақ уақыт арнау жүйке жүйесіндегі ауытқуларға әкеп соғады. Оның дәлелі бүгінгі жастар арасындағы жалғыздық, мазасыздық, күйзеліс сынды эмоциялық әрекеттердің көбейгенінен аңғарамыз.

Қазақстан бүгінде технология мен жасанды интеллект салаларында белгілі бір жетістікке жеткен ел қатарында. Мысалы, еліміз жасанды интеллект бойынша 174 елдің ішінде 48 – орында болса, ал жалпы технологияны дамыту бойынша 134 ел арасында 78 – орынға жайғасыпты. Бұл – біз үшін үлкен жетістік. Бірақ, мұнымен тоқтап қалуға болмайды. Ел болашағы – жастардың қолында. Егер біз парақорлықтан, немқұрайдылықтан арылып, білім мен ғылымға бет бұрсақ – Қазақстан бұдан да жоғары деңгейге көтерілетіні анық. Ол үшін мына біз, жастар ертеден қимылдауымыз керек.

Қорытындылай келе, технология – бейтарап құрал. Оны қалай пайдалансаң – сондай нәтиже береді дегенді оқырманға жеткізім келеді. Егер біз оны дұрыс бағытта, адамзаттың пайдасына жарата білсек – технология адал досқа айналады. Ал, оған тәуелді болып, өзімізді жоғалтсақ – пайдасынан зияны басым болады. Сондықтан, озық технологияны ақылмен, мақсатпен қолдану – әр адамның, әр жастың міндеті.

Дильнура ЖАНАЛИ,
Еңбек ауылы №22
мектеп оқушысы

ГЕНДЕР

ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕ ӨРІСІН ТАБУДА

Қазақ елі тәуелсіздігін жариялап, өз бетінше отау тігіп шыққаннан бастап, мемлекетіміз әйелдердің қоғамдағы рөлін арттыру бағытында іргелі істерді атқаруды қолға алғаны баршаға аян. Ел экономикасын қалыптастыру және өркендету жолындағы жорыққа әйел қауымын да белсене қатыстырып, олардың ортақ іске деген үлесін арттыру үшін пәрменді шаралар ұйымдастырылды. Бүгінгі таңда гендер деген сөзді жиі еститініміз құпия емес. Өйткені, бұл кез келген мемлекетте өзекті мәселеге айналған. Қарапайым сөзбен түсіндіретін болсақ, гендерлік саясат дегеніміз, әйелдерді ерлермен тең дәрежеде билікке тарту, ана мен балаға айрықша әлеуметтік жағдай жасау, отбасындағы зорлық зомбылықтың алдын алу сияқты мәселелерді шешу болып табылады. Сондықтан гендерлік саясат мәселесіне жан-жақты қарау керек екенін заман ағымы алға тартып отыр.

Жүзеге асырылып жатқан Стратегиялық даму жоспары еліміздің жарқын болашағына арналған. Оның іске асырылуына - бүкіл қоғам болып ат салысу парыз. Қазақстан Республикасының стратегиялық даму жоспарын жүзеге асыруға әйелдердің белсенді қатысуына ықпал етерлік саяси тұрақтылық пен ұлтаралық татулық, тиімді басқару, әлеуметтік үн қатысу, адам құқықтарын құрметтеу және халықаралық еңбек нормаларын сақтау, кәсіпкерлік мәдениетті, тиімді әрі тұрақты макроэкономикалық саясат, сауда және экономикалық интеграция, бәсекелестік ортаның болуы, қаржы қызметіне қолжетімділік, кәсіби даярлық, әлеуметтік әділеттілік пен сенімді әлеуметтік қорғау сияқты гендерлік өлшемдерге негізделген факторлар мол. Әйел кәсіпкерлігіне қолайлы іс-шаралар қарастырылған.

Кейінгі кезде еліміз батыстық үлгідегі гендерлік саясатты пайдаланып, қыз-келіншектердің құқығын қорғап, олардың қоғамдағы рөлін көтеру ісімен мемлекеттік деңгейде айналыса бастады. Гендерлік тең құқықтық саласындағы мемлекеттік сая-

сат, әйелдердің экономикалық және саяси өмірге қатысуларының кеңеюі, әлемдік қоғамдастықта жоғарғы бағаға ие болды. Қазақстан Республикасында Гендерлік теңдік стратегиясын іске асыру әйелдер мен ерлердің өздерінің өмір сүру құқықтарын жанысқа байланысты кемсітудің іске асыруы үшін барлық жағдай қарастырылған. Осы стратегияның нәтижесінде елімізде гендерлік саясат сәтті орындалып, билік тізгінін ұстаған қыз-келіншектердің саны арта түскеніне де көз жеткізудеміз.

Қазіргі күннің тың, өзгеше үрдісі қазақ әйеліне мүлде бөлекше, жаңа заманауи талаптар мен жауапкершіліктер жүктеп отыр. Олар тек тұрмыста ғана емес, әлеуметтік салаға, қоғамдық өндіріс пен ғылым, әдебиет, өнер, спортқа да барынша үлестерін қосып, еншілерін алуда. Нәзік жандыларымыз журналистика мен білім беру саласының да бел ортасында жүр.

Айнұр ОРМАШЕВА,
Талдықорған қалалық сотының
бас маманы.

ЗАҢ

ЖАЗА - МЕМЛЕКЕТТІҢ МӘЖБҮРЛЕУ ШАРАСЫ

Сот процестерінде «Жаза жасаған қылмысына мөлшерлес тағайындалуы тиіс», «Жасаған қылмысының ауыртпалығына қарай лайықты жаза тағайындалуы керек», «Адам кез-келген қылмысы үшін жазадан бұлтармайды» деген сөйлемдерді сотқа қатысушылар жиі естіп жатады. Сондықтан, бүгінгі шағын мақаламызда жаза деген сөздің өзінің мағынасын оқырмандарға түсіндіре кетсек артық болмас.

«Жаңылмайтын жақ жоқ, сүрінбейтін тұяқ жоқ» деген аталы сөз бекер айтылма-са керек. Бұған күнделікті тірліктің өзінен де көз жеткізіп жатамыз. Көптеген адамдар білместікпен, абайсызда заң талаптарын бұзып, күтпеген жерден жауапқа тартылып жа-тады. Ал, кейбіреулер қасқойлықпен қасақана қылмыс жасайды. Міне, осыдардың бәріне жасаған әрекетіне лайықты жаза тағайындалуы тиіс.

Жалпы жаза — бұл мемлекеттің жасалған қылмысқа деген реакциясы. Егер қоғамға қауіпті әрекет жазаға әкеліп соқпаса, онда ол қылмыс болып есептелінбейді. Қылмыстың жазалану белгісі, қылмыстың міндетті белгісі болып табылады. Жаза — соттың үкімі бойынша тағайындалатын мемлекеттің мәжбүрлеу шарасы. Ол қылмыс жасауға кінәлі деп танылған адамға қолданылады және ол адамды қылмыстық заңда көзделген құқықтары мен бостандықтарынан айыру немесе шектеу болып табылады.

Ал, енді айыптыларға лайықты жаза тағайындау ол судьянан асқан жауапкершілік пен заң жүзіндегі сауаттылығын талап ететіні белгілі. Жаза тағайындаудың басты негіздеріне істің жауаптылық пен жазаны ауырататын және жеңілдететін мән-жайларын есепке алу жөніндегі заң талабы жатады. Айыпкердің жеке басын сипаттайтын мән-жайларды жаза тағайындау кезінде ескермеу жазаның немқұрайды тағайындалуына жол береді.

ҚР ҚК-нің 53, 54-баптарында көзделген бұл мән-жайларды айыпкер жасаған қылмыстың сипаттамасына да, оның өз жеке басының сипаттамасына да жатқызуға болады, олар сот тағайындайтын жазаның түрі мен мөлшеріне ықпал жасай алады. Жеңілдететін мән-жайлардың болуы жасалған қылмыстың, не қылмыскердің жеке басының қауіптілігін азайтады, басқадай барлық тең жағдайларда жеңілдеу жаза тағайындауға мүмкіндік береді.

Ауырататын мән-жайлар, ондайлар болмаған жағдайларға қарағанда, ауырырақ жаза тағайындауға себеп болады. Заңда көрсетілген ауырататын және жеңілдететін мән-жайларды есепке алу соттың құқығы емес, міндеті. Сондықтан да, жаза тағайындаған кезде істегі ауырататын және жеңілдететін мән-жайларға назар аудармаған сот-тар заңда көзделген міндеттерін бұзады. Егер сот ауырататын және жеңілдететін мән-жайларды жаза тағайындаған кезде ескеріп, оны үкімде көрсетсе, сотталған адам үшін де, сот мәжілісіне қатысқандар үшін де үкім дәлелді болып көрінеді, үкімнің жаза тағайындауға қатысты бөлігі бойынша заңдылықтың сақталғанын тексеруде жоғары тұрған сот сатысының қызметін жеңілдетеді.

Анар ТОХТЫБАКИЕВА,
Алматы облысы Іле аудандық
сотының судьясы.

ҚҰҚЫҚТЫҚ САУАТ АШУ

АЛИМЕНТ ТӨЛЕУДЕН ЖАЛТАРУ АБЫРОЙ ӘПЕРМЕЙДІ

Жасыратыны жоқ қазіргі заманда туған балаларына алимент төлеуден жалтарып, көптеген айла-шарғылар ойлап тауып жүрген әкелер көптеп кездеседі. Өкінішке, орай олар туған балаларын бағып қағуға атсалысып, шама-шарқысы келгенше қолғабыс тигізіп, материалдық жағынан көмек көрсетудің орнына өздері қолайлы етіп, ең төменгі жалақы мөлшерін көрсете отырып, там-тұмдап қана алимент мөлшерін төлеп тұруды жөн көреді. Сондықтан бүгінгі шағын мақаламызда алимент жайлы тағы да түсініктеме беруді жөн көрдік.

Алимент — отбасы мүшелерін қаржылық қолдаудың бір түрі. Алимент төлеуден кім бас тартқан адамды сот арқылы мәжбүрлейді. Кім және қанша төлеуі керек, Қазақстан заңдарын анықтайды. Отбасы туралы кодексте сот арқылы өндіріп алынуы мүмкін төлемдердің мөлшері белгіленген.

Сот орындаушысы өз ісін жүргізуге қабылдаған атқарушылық құжат мәжбүрлеп орындау үшін негіз болып табылады.

Атқарушылық іс жүргізуді қозғағаннан кейін сот орындаушысы борышкерге атқарушылық құжатты уақытылы орындауды және оның жұмыс орнын және өзге де кірістерді, мүлктік жағдайды және орындауға қажетті өзге де мәліметтерді анықтау үшін келу қажеттігін талап ете отырып хабарлама жібереді.

Сот орындаушысы орындалмаған жағдайда, кемінде екі ай, атқарушылық іс жүргізу органдарының зейнетақы, салық аударымдары және оның мүлктік жағдайы туралы автоматтандырылған ақпараттық жүйесі арқылы сұрау салулар жүргізеді. Жұмыс орны анықталған, зейнетақы, жәрдемақы, стипендия алған жағдайда сот орындаушысы сот актісінде белгіленген мөлшерде борышкердің жалақысына және өзге де кірістеріне өндіріп алу туралы қаулы шығарады.

Сонымен қатар, сот орындаушысы борышкерге алимент төлеу жөніндегі міндеттерін орындамаған жағдайда, Қазақстан Республикасынан тыс жерлерге банктердегі есеп айырысу шоттары, Қазақстан Республикасынан тыс жерлерге шығуға уақытша шектеу қою, мүлкті сату және т. б. ықтимал салдарлар туралы хабарлайды.

Сондай-ақ, табыс болмаған жағдайда сот орындаушысы алимент төлеу бойынша берешекті айқындайды, ол туралы тиісті қаулы шығарады.

Сәлима МАНАТ,
Жетісу облысы атқарушылық
округінің жеке сот орындаушысы.

СОТ ЖҮЙЕСІ

АШЫҚТЫҚ ПЕН ҚОЛЖЕТІМДІЛІК ТҰРҒЫСЫНДА

Тәуелсіздікке қол жеткізгелі сот жүйесі бірқатар өзгерістерді өткеріп, жылдан-жылға даму үстінде. Қазіргі кезде сот жүйесінде ашықтық принциптеріне үлкен көңіл бөлініп, үлкен қадамдар жасалуда. Бүгінгі күні сот жүйесінде құқықтың үстемдігі жағынан үлкен жетістіктерге жетіп отыр. Жаңа технологияларды қолданудың көмегімен сот қызметі ашық, жедел, қолжетімді бола түсті. Сот мәжілісі залдары түгелдей аудио және бейне жазба құрылғыларымен жабдықталып, сот отырыстары түгелдей дыбыс-бейне жазба құрылғыларын қолдану арқылы өткізілуге көшті.

Жаңа технология азаматтардың сотқа келуін міндеттемей, арыз-шағымын «Сот кабинеті» арқылы үйінен, кеңсесінен шықпай-ақ жолдауына жол ашты. Электрондық құжат айналымының бірыңғай жүйесі енгізіліп, сот ісін жүргізуде заманауи бағдарламалық өнімдер пайдаланылып, ақпараттық технологиялар арқылы халыққа көптеген ақпараттық қызметтер көрсетіліп, Республиканың сот жүйесінің тиімділігін, қолжетімділігі және ашықтығын, азаматтардың сот жүйесіне деген сенімділігін одан әрі арттыруға қажетті жағдайлар жасалған.

Электронды сот өндірісін іске қосудың негізгі мақсаты — тұрғындардың сотпен байланысын жеңілдету, олардың өздеріне қолайлы кез-келген уақытта сот төрелігіне жүгінуіне жағдай туғызу, сот үрдісінің ашық, айқын жүзеге асып, заң үстемдігін орнату екені белгілі. Сот жүйесінің ашықтығы - азаматтардың сот жүйесіне деген сенімін арттыратын бүгінгі күннің талабы. Қазіргі таңда сот жүйесін жаңғырту үшін электрондық технологиялардың көмегі қолданылып жатыр. Нәтижесінде, қағазбастылықтан арылып, қылмыс және заң бұзушылықтардың анықталу деңгейі жоғарылады.

Ең бастысы — қағазбастылықтың жойылуы өз кезегінде саланы ашықтыққа, жариялылыққа жетелеуде. Қазақстандағы сот жүйесін цифрландыру процесіне келер болсақ, соңғы жылдары сот реформаларының нәтижесінде бұл салаға ақпараттық технологиялар енгізіле бастады. Яғни, сот залдары қазіргі заманға сай сапалы аудио-бейнежазба жүргізуге арналған техникалармен жабдықталып, барлық іс-қағаздар мен құжат айналымдары электрондық форматқа ауысты. Сыбайлас жемқорлық фактілері азайып, сот қызметкерлерінің қызмет көрсету сапасы жақсаруда. Сонымен қатар, цифрлық технологиялардың көмегімен сот отырыстарында заң бұзушылық деңгейі төмендеп, халықтың соттың әділ шешім шығаруына сенімі артуда.

Сондай-ақ, айта кететін жағдай, елімізде жүргізіліп жатқан сот-құқықтық реформалардың жемісті нәтижелері бізді жаңа белестерге бастайды. Мемлекетті басқарудың саяси құралдарының қатарында биліктің дербес саласы — сот билігінің орны мен мәртебесі айрықша екені даусыз.

Айнұр ЕСТАЙ,
Қонаев қаласы мамандандырылған
тергеу сотының судьясы.

ЗАКОН

ПРОЦЕСС ПОЛУЧЕНИЯ
ВОДИТЕЛЬСКИХ ПРАВ УПРОСТИЛИ

ДЛЯ ПОЛУЧЕНИЯ ВОДИТЕЛЬСКИХ ПРАВ КАЗАХСТАНЦАМ ТЕПЕРЬ НЕ НУЖНО ПРЕДОСТАВЛЯТЬ МЕДИЦИНСКУЮ СПРАВКУ 073/У В БУМАЖНОМ ВИДЕ, ПЕРЕДАЕТ NUR.KZ СО ССЫЛКОЙ НА «ПРАВИТЕЛЬСТВО ДЛЯ ГРАЖДАН».

На официальном сайте НАО «Государственная корпорация «Правительство для граждан» сообщается, что теперь при получении госуслуги «Выдача водительского удостоверения» гражданам не нужно предоставлять медицинскую справку в бумажном виде.

«Результаты прохождения медосмотра автоматически

поступают в ИИС ЦОН. Это позволяет ускорить процесс рассмотрения заявлений, исключить случаи подачи поддельных документов и повысить прозрачность процедуры получения водительских прав», — сообщили в организации.

Инициатива является частью масштабной цифровой трансформации и направлена на повышение качества и доступности государственных услуг путем оптимизации межведомственного взаимодействия.

«Важно отметить, что при замене водительского удостоверения до истечения срока его действия прохождение медосмотра не требуется. Также не требуется предоставление справок из психоневрологического и наркологического диспансеров», — напомнили в корпорации.

МЕДИАЦИЯ

ВЫГОДНАЯ СДЕЛКА
СТОРОНАМ

МЕДИАЦИЯ ПРОВОДИТСЯ НА ОСНОВЕ ПРИНЦИПОВ: ДОБРОВОЛЬНОСТИ; РАВНОПРАВИА СТОРОН МЕДИАЦИИ; НЕЗАВИСИМОСТИ И БЕСПРИСТРАСТНОСТИ МЕДИАТОРА; НЕДОПУСТИМОСТИ ВМЕШАТЕЛЬСТВА В ПРОЦЕДУРУ МЕДИАЦИИ; КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ. УСЛОВИЕМ УЧАСТИЯ В ПРОЦЕДУРЕ МЕДИАЦИИ ЯВЛЯЕТСЯ ВЗАИМНОЕ ДОБРОВОЛЬНОЕ ВОЛЕИЗЪЯВЛЕНИЕ СТОРОН, ВЫРАЖЕННОЕ В ДОГОВОРЕ О МЕДИАЦИИ.

Целями медиации являются: достижение варианта разрешения спора (конфликта), устраивающего обе стороны медиации; снижение уровня конфликтности сторон. При проведении медиации медиатор независим от сторон, государственных органов, иных юридических, должностных и физических лиц. Медиатор самостоятелен в выборе средств и методов медиации, допустимость которых определяется настоящим Законом.

Медиатор должен быть беспристрастным, проводить медиацию в интересах обеих сторон и обеспечивать сторонам равное участие в процедуре медиации. При наличии обстоятельств, препятствующих беспристрастности медиатора, он должен отказаться от проведения медиации.

Сферой применения медиации являются споры (конфликты), возникающие из гражданских, трудовых, семейных и иных правоотношений с участием физических и (или) юридических лиц, а также рассматриваемые в ходе уголовного судопроизводства по делам о преступлениях небольшой и средней тяжести, об уголовных проступках, если иное не установлено законами Республики Казахстан, и отношения,

возникающие при исполнении исполнительного производства.

В ходе медиации стороны вправе по своему усмотрению распоряжаться своими материальными и процессуальными правами, увеличить или уменьшить размер требований или отказаться от спора (конфликта). Стороны свободны в выборе вопросов для обсуждения вариантов взаимоприемлемого соглашения.

Стороны медиации пользуются равными правами при выборе медиатора, процедуры медиации, своей позиции в ней, способах и средствах ее отстаивания, при получении информации, в оценке приемлемости условий соглашения об урегулировании конфликта и несут равные обязанности.

Участники медиации не вправе разглашать сведения, ставшие известными им в ходе медиации, без письменного разрешения стороны медиации, предоставившей эту информацию.

Надо отметить, что стороны медиации вправе отказаться от медиации на любой ее стадии.

Арман АМАНГАЛИЕВ,
главный специалист Талдыкорганского городского суда.

СУД РАССМОТЕЛ ДЕЛО

ВОЕНКОМА ОШТРАФОВАЛИ
ЗА НЕЗАКОННЫЙ ПРИЗЫВ

НАЧАЛЬНИКА ОТДЕЛА ПО ДЕЛАМ ОБОРОНЫ ГОРОДА ЛИСАКОВСК ОШТРАФОВАЛИ ПОЧТИ НА 70 ТЫСЯЧ ТЕНГЕ, ПЕРЕДАЕТ КОРРЕСПОНДЕНТ АГЕНТСТВА KAZINFORM.

В специализированном суде по административным правонарушениям города Костаная рассмотрели дело в отношении начальника отдела по делам обороны города Лисаковск.

Согласно постановлению суда, 26 апреля 2025 года военком нарушил порядок призыва и незаконно направил молодого человека на срочную воинскую службу без прохождения обязательной городской медицинской комиссии. После задержания, военнообязанный был доставлен в областной сборный пункт, где на следующий день прошел медицинское освидетельствование и был признан годным к военной службе. Однако медкомиссия на уровне города Лисаковска, обязательная в соответствии с правилами, проведена не была.

Суд квалифицировал действия начальника по статье 651 Кодекса Республики Казахстан об административных правонарушениях — «Незаконный призыв граждан на срочную воинскую службу». Судья, учитывая обстоятельства дела, отсутствие смягчающих и отягчающих факторов, назначил ему административный штраф в размере 66 844 тенге.

АМНИСТИЯ

ОСВОБОДИЛСЯ
ПЕРВЫЙ ОСУЖДЕННЫЙ
ПО АМНИСТИИ

В КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ ПЕРВЫЙ ОСУЖДЕННЫЙ, ПОДПАВШИЙ ПОД АМНИСТИЮ В ЧЕСТЬ 30-ЛЕТИЯ КОНСТИТУЦИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН, ВЫШЕЛ НА СВОБОДУ. МУЖЧИНА ОТБЫВАЛ НАКАЗАНИЕ ЗА КРАЖУ, ПЕРЕДАЕТ КОРРЕСПОНДЕНТ АГЕНТСТВА KAZINFORM.

Как уточнили в Комитете уголовно-исполнительной системы МВД РК, он был ранее не судим. Дома его ждут супруга и трое детей.

Всего, в учреждениях уголовно-исполнительной системы региона отбывают наказание около 2000 человек.

Согласно Закону об амнистии, принятому в связи с юбилеем Основного закона страны, освобождению подлежат 300 человек. Сегодня первые из них покинули стены исправительных учреждений.

Важно, чтобы общество с пониманием отнеслось к этим людям. Совместными усилиями мы можем создать условия для их успешной ресоциализации и предотвращения повторных правонарушений, подчёркивают в ведомстве.

«ШАҒАН ТАУ – 2025» МАРАФОНЫ

ШАҒАН ТАУДА АТТЫҚҚА БӨЛЕГЕН АРА

22 МАУСЫМДА ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫ, КӨКСУ АУДАНЫ, АҚТЕКШЕ АУЫЛЫН-ДА «ШАҒАН ТАУ – 2025» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МАРАФОНЫ ӨТТІ. ТӨРТІНШІ ЖЫЛ ЖҮЙЕЛІ ТҮРДЕ ӨТКІЗІЛІП КЕЛЕ ЖАТҚАН БҰЛ ШАРАҒА ЕЛІМІЗДІҢ ТҮПКІР ТҮПКІРІНЕН КЕЛГЕН 400-ГЕ ТАРТА СПОРТШЫ ҚАТЫСЫП, ЖАС ЕРЕКШЕЛІКТЕРІНЕ ҚАРАЙ ЖҮЛДЕЛІ ОРЫНДАРДЫ САРАПҚА САЛДЫ.

Салауатты өмір салтын насихаттау, экотуризм мен бұқаралық спортты дамыту, соның ішінде жүгіру спортына деген қызығушылықты арттыру мақсатында ұйымдастырылып отырған бұл іс-шараның ашылу рәсімінде ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаттары Дәулет Болатұлы Тұрлыханов және Болат Бақбергенұлы Керімбек, Ұлттық банк төрағасының бірінші орынбасары Ерулан Кенжебекұлы Жамбаубаев, Көксу ауданының әкімі Дәулет Кенжеханұлы Халелов жылы лебіздерін білдіріп, шараның маңыздылығына тоқталды.

Теңіз деңгейінен 2500 метр биіктікте орналасқан Шаған

даны әкімдігіне айтар алғысым шексіз. Астанада келіп осы шараға биыл екінші рет қатысып жатқан танымал ультрамарафоншы Марғұлан Ермағанбетұлы досыма көп рахмет. Жалпы тау марафонын өткізу идеясы Мәскеуде магистратурада оқып жүрген кезімде пайда болды. Сонда мен де екі жыл марафондарға қатысып жүрдім. Сонда осы іс шараға халық нәсіліне, ұлтына, жасына, жынысына қарамастан қарақұрым болып, көп жиналатын. Осылайша, мен «Спорт бейбітшілік елшісі» деген қағиданың мәнісіне, марафон адамдарды бірі бірімен

Мәселен, көршілер Қырғыз, Монғол, Қытай тағы сол сияқты елдерде де мықты марафоншылар бар. Соларды да жарысқа шақырсақ деген ойымыз бар, - деп ағынан жарылды.

40-49 жас санаты бойынша жеңімпаз атанған Талдықорған қаласының әскери қызметшісі Мұрат Саурықов алты шақырымдық қашықтықты 30 минутта жүгіріп өтіп, жеңімпаз атанды.

– Мен жүгірумен тұрақты түрде айналысып келемін. Бұл жарысқа екінші рет қатысып отырмын. Алдыңғы жылы ақтөбелік жігітке есемді жіберіп, екінші орынға ие болғам. Быыл сол олқылықтың орнын толтырып, өз нәтижемді 4 минутқа жақсартып, жеңімпаз атандым. Бұл марафонның басқалармен салыстырғанда ерекшелігі сол, ұдайы тауға қарай жүгіресің. Егер жылдамдығыңды бірқалыпты ұстамасаң еңтігіп, болдырып қаласың. Демек, күшіді есеппен жұмсамасаң, есеңді жіберіп аласың. Мен өзім Қапал ауданының «Суық сай ауылында» (қазіргі Ақсу ауданы) дүниеге келіп, таудың самалын жұтып, шыныққан шымыр болып ержеткем. Әкем аңшылықпен өүестеніп, қыран бүркіт пен тазы ұстайтын. Әкемнің сол дәстүрін жалғап, мен де қазір қазақи тазының таза тұқымын ұстаймын. Сондықтан маған тауға қарай жүгіру аса қиындық туғызған

таудың төбесіне белгіленген мәре сызығын жүгіріп өту үшін тауды бөктерлей өрмелеген бұралаң жолмен өтетін алты шақырымдық қашықтыққа жарысқа аттанар алдында үш дүркін әлем чемпионы, қол күресінің шебері Әбдуали Төлегенұлы Тастановтың жетекшілігімен қатысушылардың өткізген дене қыздыру жаттығулары қатысушыларға айрықша сергектік пен ынта сыйлады. Айта кету керек, 66 жасар Әбдуали Төлегенұлы алты шақырымды аяғына дейін жүгіріп өтіп, өзінің жас санаты бойынша үздіктермен үзеңгілес көрсеткішке қол жеткізді.

Ұйымдастырушылар тарапынан жас ерекшеліктеріне қарай топтар бойынша жүлдегер ақшалай сыйлықтар мен дипломмен марапатталды. Шара соңы концерттік бағдарламамен ұласты. Даурен Берікболов – «Құнан нар», Trio тобы – «Рух», Еламан Сағатбеков – «Арғымақ» әндерін орындап, көрермендерге мерекелік көңіл-күй сыйлады.

Аталмыш марафонды іргетасын қалаушы, осыдан төрт жыл бұрын өзінің туған ауылында тұңғыш рет «Шаған тау марафонының» тұсаукесерінің өтуіне ауылдастарының арасында бастама көтеріп, қолдауына ұйытқы болған ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаты Болат Бақбергенұлы Керімбекті әңгімеге тартқанымызда:

– Марафонды жоғарғы деңгейде ұйымдастырған Қоғамдық дамубасқармасы мен «Jetisu Jastary» орталығына, Көксу ау-

топтастырып, олардың арасында достық қарым-қатынасты қалыптастырушы «алтын көпір» екеніне анық көз жеткіздім. Сондықтан өзімнің кіндік қаным тамып, өсіп-өнген туған жерімде осындай марафонды ұйымдастырсақ жұртшылық та сондай жарыстарға қатысу үшін, тама-шалау үшін көптеп келіп, біздің ауыл жайлы, табиғаты тұнып тұрған таңғажайып киелі мекен жайлы көздерімен көріп, көңілдеріне тоқыр деген ой келді. Оның үстіне, теңіз деңгейінен 2500 метрдей биіктікте орналасқан Шаған тауының төбесіне қарай бұралаң жолмен өрмелей

жүгіруге тура келетін марафонды жүгіріп өтудің өзі әркімге бағына бермейтіні мәлім. Міне, осындай ұсыныспен ауылдастарыма, жерлес достарыма шығып, сайып келгенде «Шаған тау» марафонын дүниеге әкелдік. «Жалғыздың үні шықпас дегендей» менің бұл бастамам егер көпшілік қолдау білдірмесе жүзеге аспай қалары даусыз еді. Орайы келгенде ауыл азаматтары мен ел ағаларына шынайы алғысымды білдіремін. Тағы бір айта кетерлік жаңалық, келер жылдан бастап бұл марафонды халықаралық дәрежеге жеткізсек деген жоспарымыз да бар.

жоқ. Бұрынғы үйреншікті әдетімнің септігі тиді. Осындай марафонға қатысудың өзі бір ғанибет қой. Жаңа достармен танысасың, билік басындағы адамдармен қоян қолтық араласып, пікір алмасасың. Ең бастысы өзіңнің дайындығың мен қабілетіңді сынайсың, - деп өз ойын ортаға салды Мұрат.

Тамылжыған табиғат аясында бұқаралық сипатта өткен бұл марафон – салауатты өмірге қадам, ұлт денсаулығын нығайтуға қосқан үлес, жастарға жарқын үлгі болары даусыз. Шаған тауды шаттыққа бөлеген бұл шара ауыл тұрғындары мен келген қонақтарды бір серпілтіп тастады.

Ш.ХАМИТОВ.

